EL MUSEU GEOLÒGIC DEL SEMINARI DE BARCELONA: 150 ANYS D'HISTÒRIA (1874-2024)

Una presentació
d'Enric Aragonès

1. ELS ANTECEDENTS

1785-1818

Pedro Díaz de Valdés (1740-1807), canonge d'Urgell i acadèmic de BCN: "s'ha d'estudiar la Història Natural"

Discurso sobre la necesidad de una Física provechosa [...] (*Mem. Lit.,* 1787)

- [La Física que se enseñe en los seminarios] sería infinitamente más fructuosa, si **cada seminario conciliar tuviese una coleccioncita de minerales,** donde se enseñase a los ojos lo que se estudiase en los quadernos [...] Se comprenden mal estas materias, quando no se tocan ni se palpan.

Discurso sobre la Historia Natural con respecto a Cataluña (*Mem. Lit.*, 1791)

- Mucho **convendría tener un mapa bien detallado, donde se indicasen las situaciones de los minerales y los vegetables, los antiguos volcanes** y las más particulares producciones.
- **A la nuestra** [Academia] **le toca escribir la [HN] que necesitamos,** la que ha estado harto descuidada, y la que puede traernos ventajas infinitas.

El museu català del canonge Fèlix Torres Amat (1818)

Inscripció a l'entrada de la sala Annexa a la Biblioteca Episcopal

BIBLIOTECA D'ESCRIPTORS CATALANS I MUSEU DE COSES ANTIGUES I PRECIOSES DE LA MATEIXA PROVÍNCIA PER AL BENEFICI PÚBLIC

ANY MIL VUIT-CENTS DIVUIT

Descripció de l'any 1847
(segons Madoz)

- 1.500 volums d'autors catalans.
- Un monetari.
- Minerals, jaspis i d'altres.
- Manuscrits, minerals i algunes publicacions de Carles de Gimbernat (des de 1835).
- El bust de Carles de Gimbernat, obra d'Antoni Solà, amb un pedestal "obsequi de la província"(id.).

2. EL MUSEU DEL DR. ALMERA

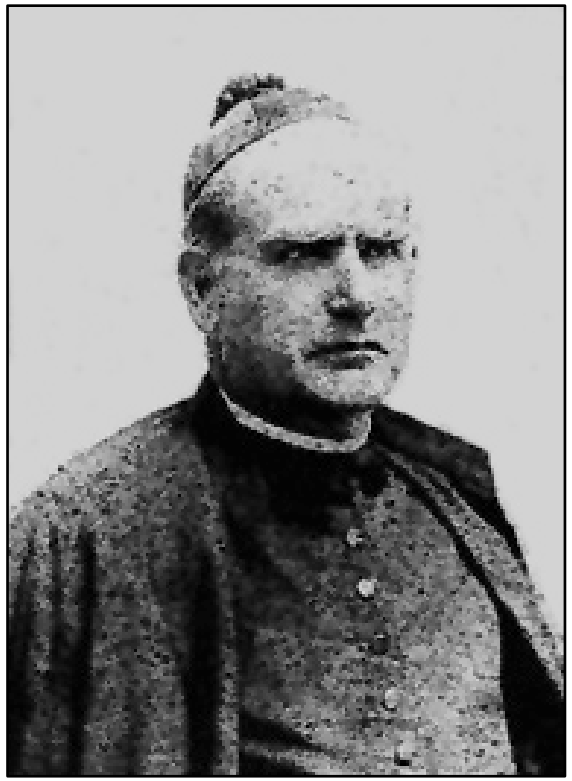
1874-1919

L'artífex: el catedràtic Jaume Almera i Comas, instruït en geologia per un científic i acadèmic valencià

Josep Joaquim Lànderer i Climent,
(València, 1841 - Tortosa, 1922)

Jaume Almera i Comas
(Vilassar, 1845 - Barcelona, 1919)

De complement de càtedra a museu regional d'història natural (1874 - 1883)

Rector Salvador Casañas i Pagès
(per un museu regional, 1879)

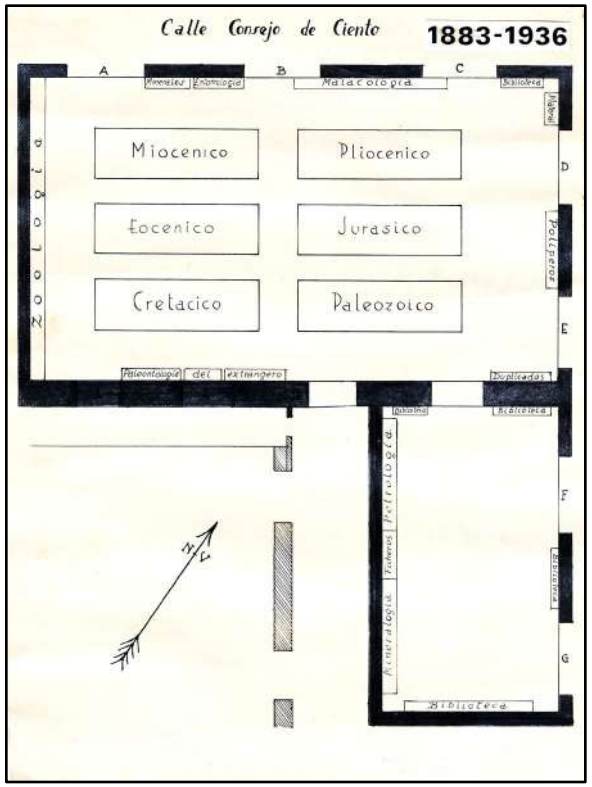

Rector Josep Morgades i Gili
(instal·lació en el nou edifici, 1883)

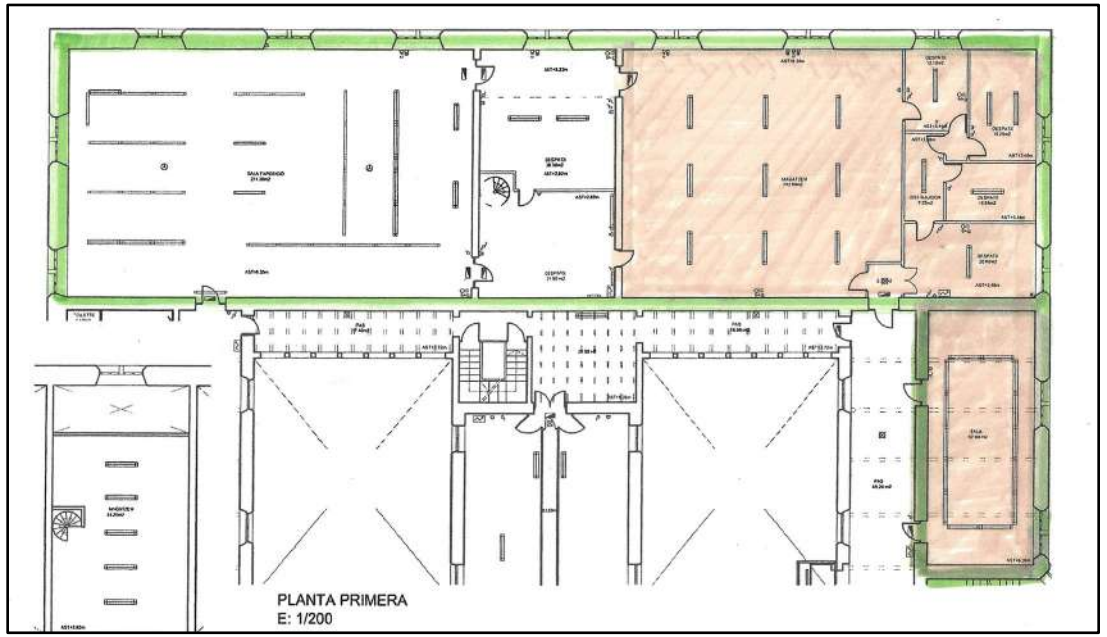

El Museu en el nou edifici
(1883-1936)

Plànol del Dr. Bataller

Situació en el Museu actual

El Museu de 1885

Visita de l'Associació Catalanista d'Exc. Científiques

***L'Excursionista*, 7 (79): 74-80**

- La gran vitrina que ocupa un pany de paret: vertebrats
- 4 grans vitrines centrals que formen 2 files: invertebrats, minerals i la rica col·lecció paleontològica
- Minerals, fòssils i altres objectes de Carles de Gimbernat
- Una important biblioteca d'HN

La idea que ha presidit des del principi la formació del Museu

- Allò que pot donar a un museu importància única consisteix en fer-lo regional.
- Així qui vol estudiar el país ha d'acudir-hi per força, perquè ningú té més facilitat d'observar, recollir i estudiar lo de casa que los de casa mateix.

La fotografia més antiga (ca.1900)
(MGSB, Ex-Col·lecció Faura i Sans)

- Norbert Font i Sagué i un seminarista pinten un paisatge emprant com a models els ocells de la gran vitrina de zoologia.
- A mà esquerre una de les sis vitrines expositores de cinc cossos (5,9 x 1,8 x 1,2 m.).
- Darrere, sobresurt el bust d'en Carles de Gimbernat.

La gran vitrina de zoologia, cortesia del Rector Morgades

(Foto Brangulí, 1914)

El Museu, en l'Exposició de Mineria i Treballs Hidràulics (1904-1905)

Expositors de col·leccions geològiques en l'antic Palau de la Indústria

VISTA GENERAL DE LA EXPOSICIÓN *Fotografías de Merletti.*

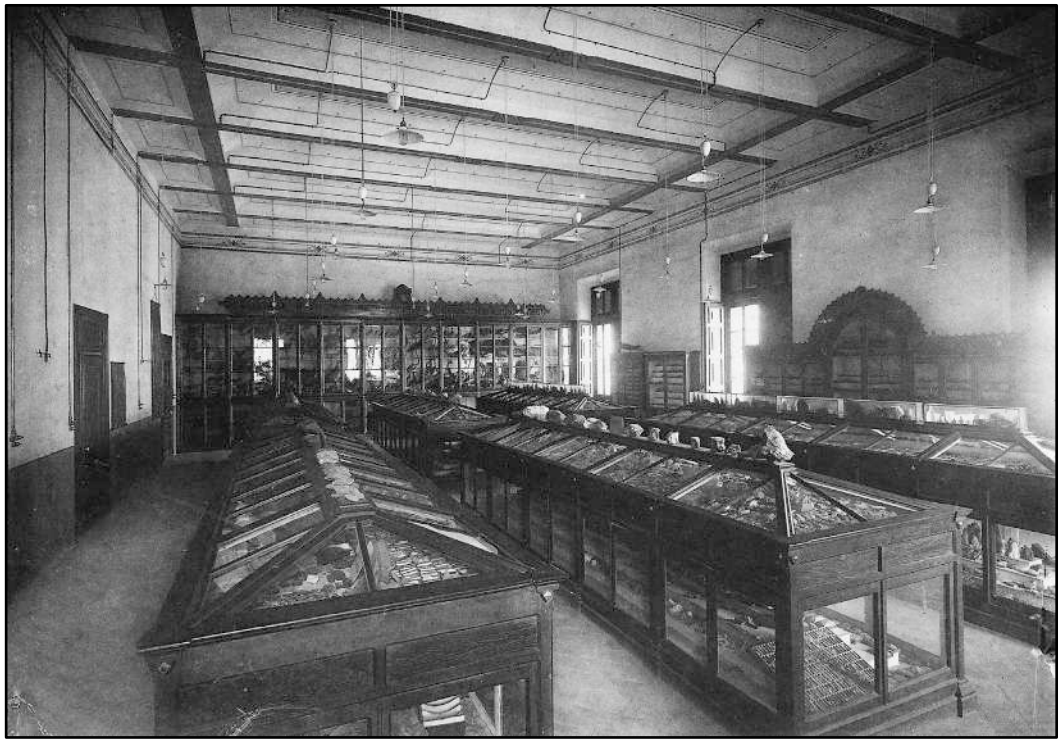
Peces exposades
(Del catàleg de l'exposició)

- Minerals: 106
- Roques: 72
- Fòssils: 282
- Meteorit de Canyelles: 1
- Artefactes prehistòrics: 3
- **Totals: 464 peces**

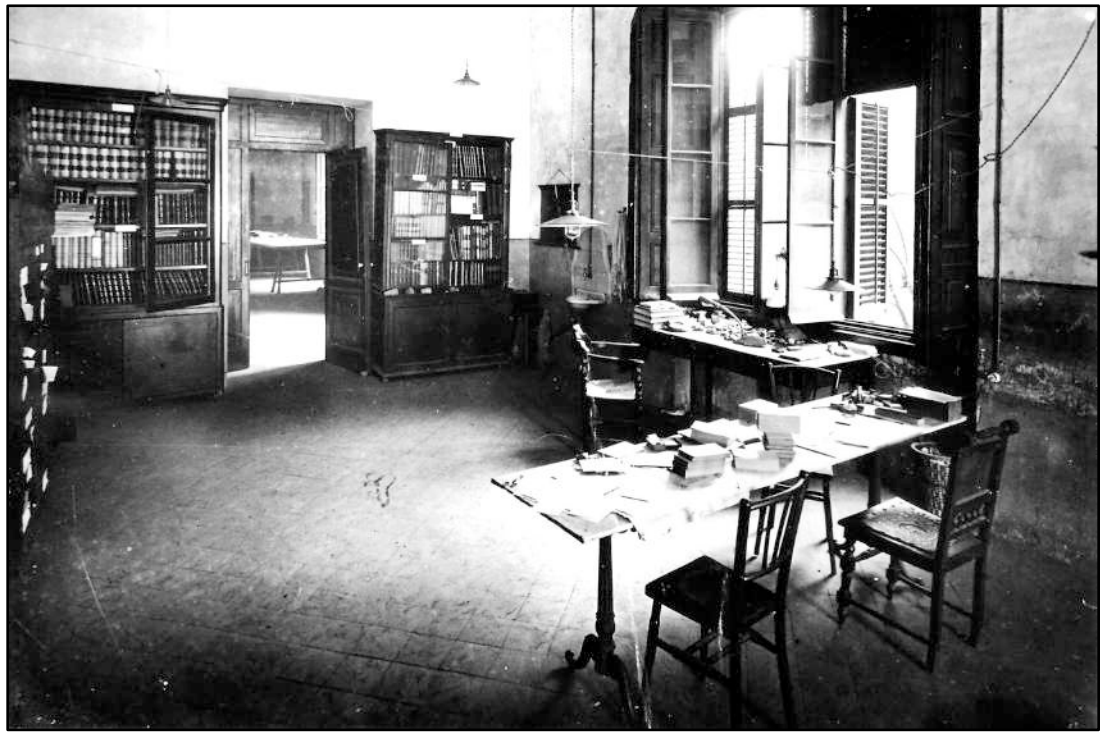
El Museu l'any 1912

(fotografies atribuïdes a Faura i Sans, any 1912)

Vista de la sala
(Publicada en l'Anuari de 1913)

El laboratori-biblioteca del Dr. Almera
(Publicada en Via, 1975)

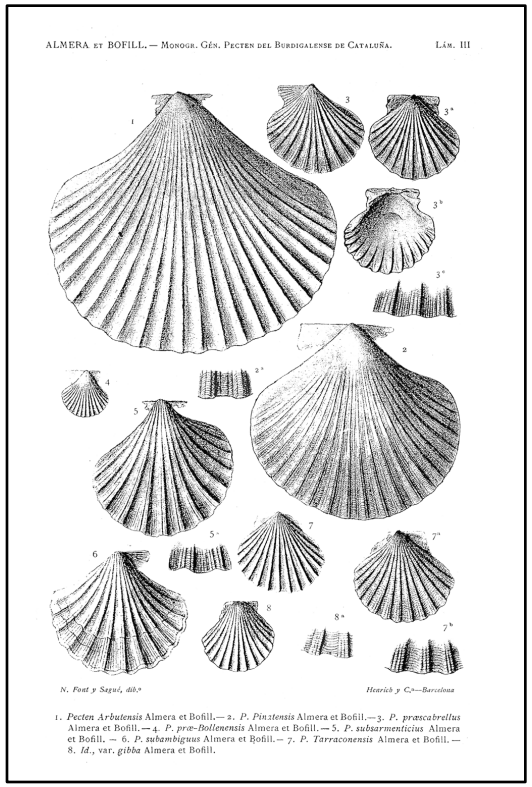

El Museu com a centre de recerca (1):
La malacologia terciària (1884-1893)

Artur Bofill i Poch (1846 - 1829), malacòleg; col·laborador d'Almera

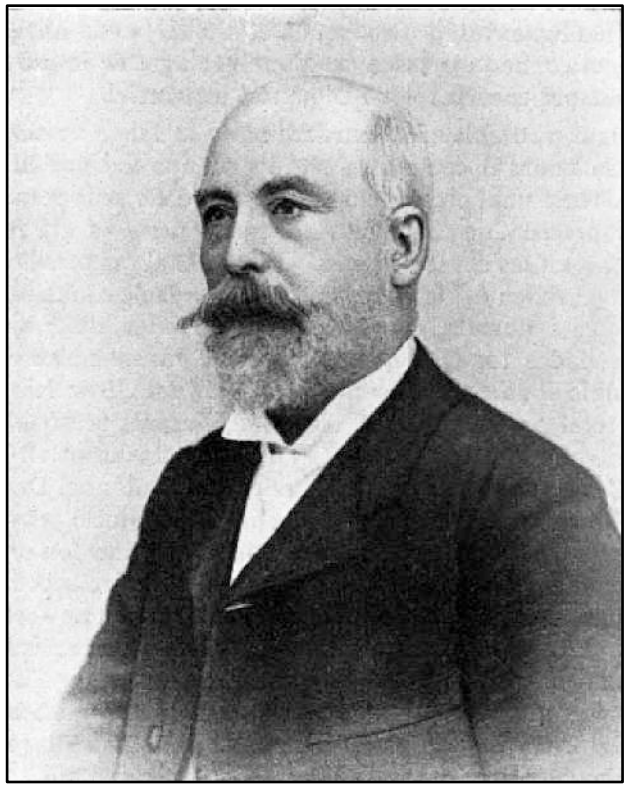

Làmina de pectínids,
(Dibuix de Font i Sagué)

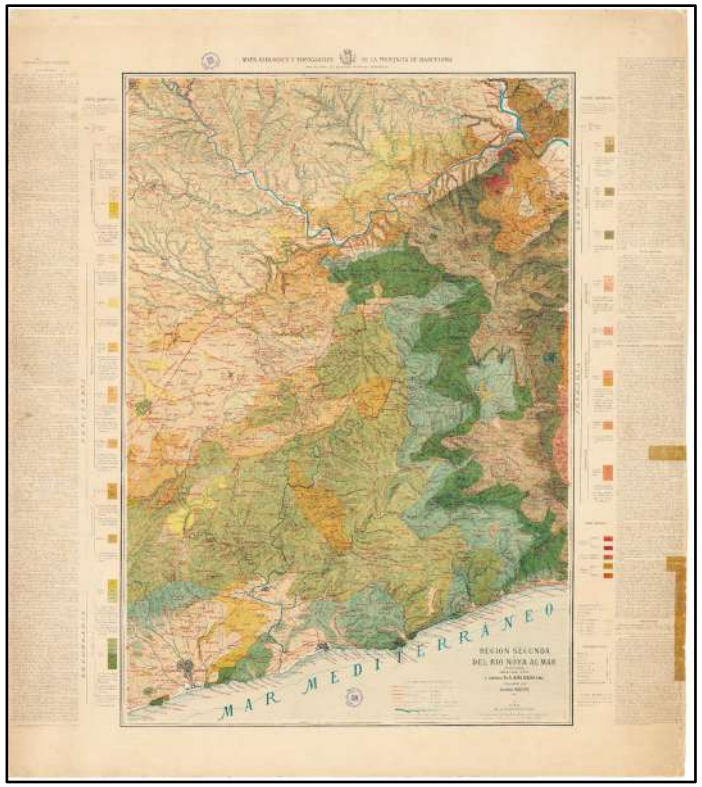

El Museu com a centre de recerca (2):
El mapa geològic i topogràfic provincial (1885-1915)

Eduard Brossa i Trullàs (1848-1924), cartògraf i gravador dels mapes

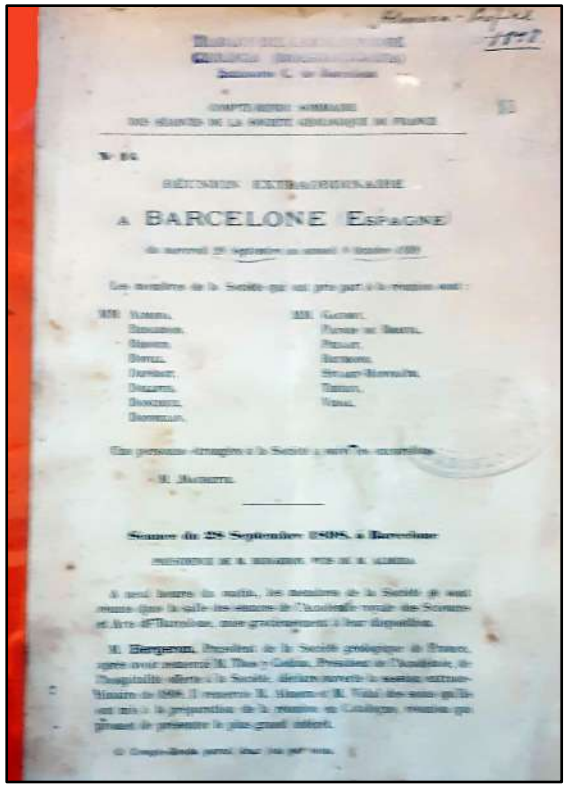

Regió 2ª o del Garraf
(Almera i Brossa, 1897)

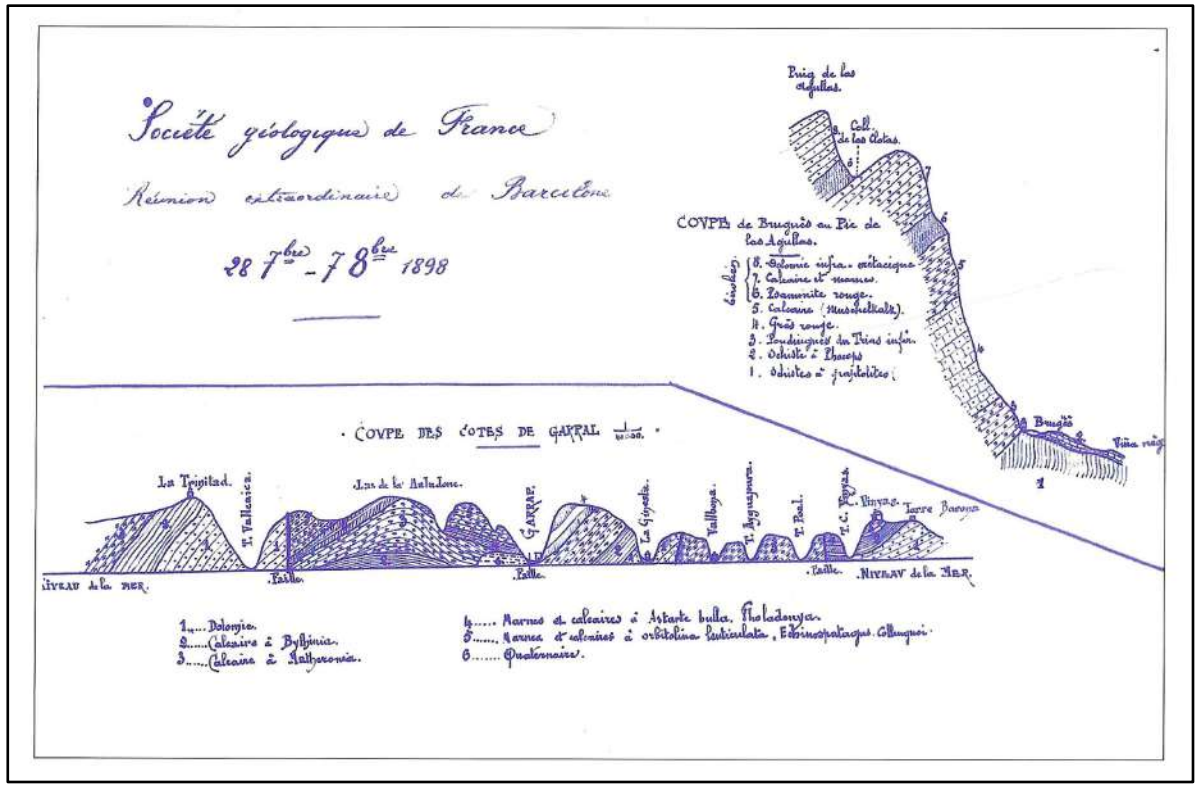

La Société Géologique de France a Barcelona (1898)
Visità el Museu el 28 de setembre

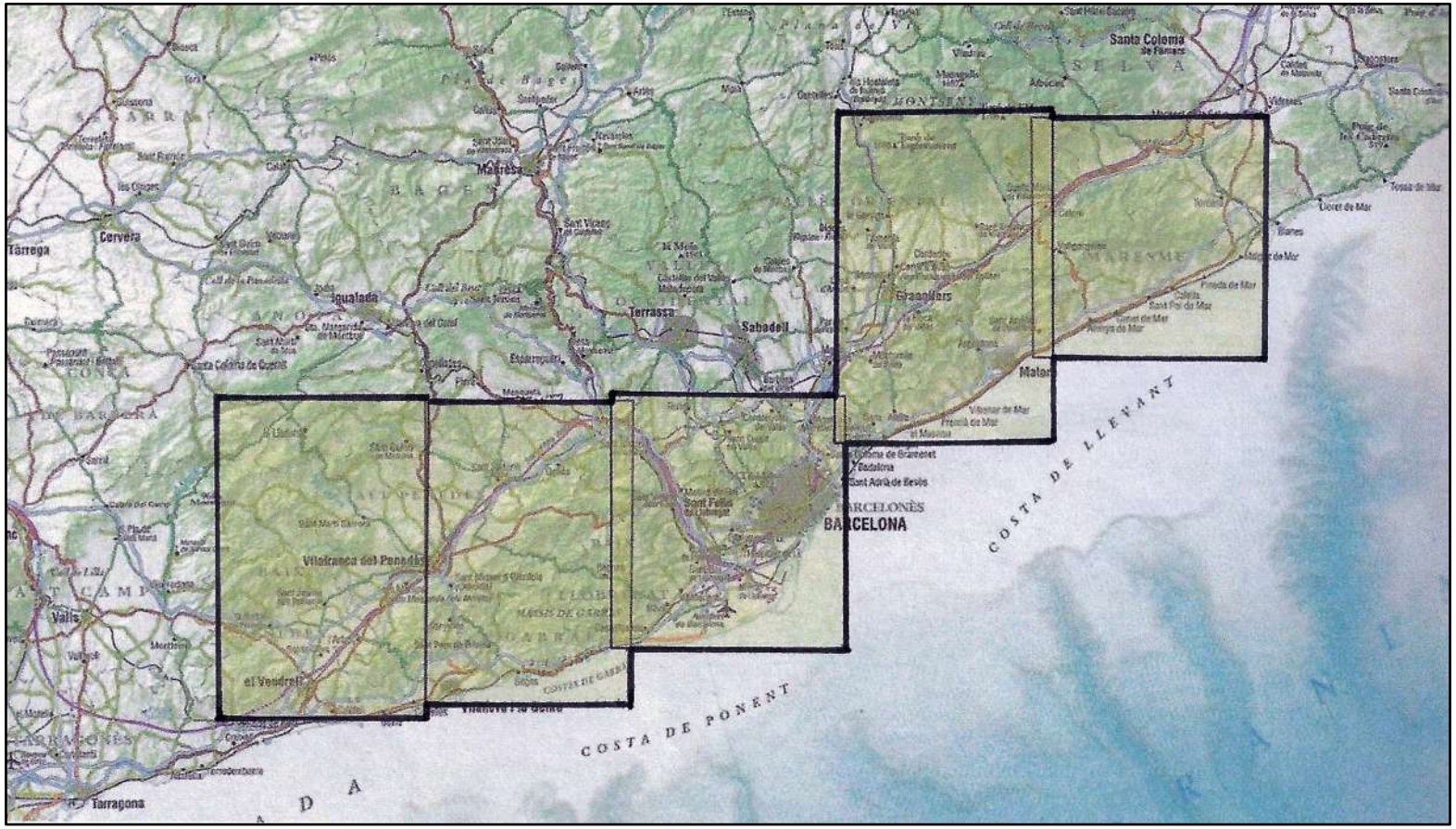
Compte-rendu (1899)
Bulletin de la SGF, 26: 662-900

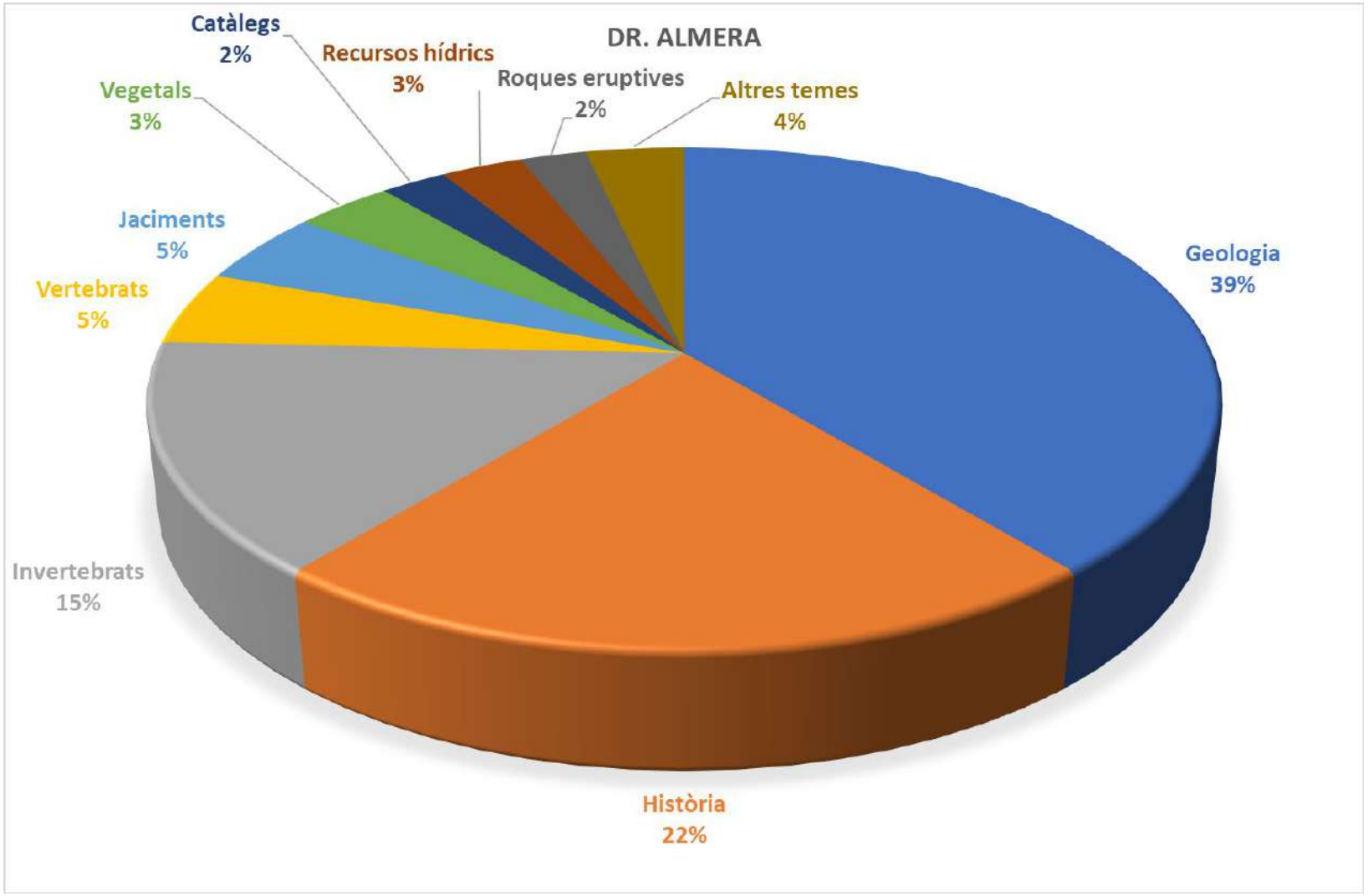
Perfil estratigràfic de Bruguers i tall geològic de les costes del Garraf

Superfície del Mapa Geològic provincial cartografiada per Almera i Brossa (5 fulls de 13)

Publicacions del Dr. Almera (169)

El Museu com a receptor de col·leccions

Algunes donacions

- s/d: Col·lecció malacològica i obres publicades (Lluís M. de Cerveró i Moxó)
- s/d: Grans madrèpores (Francesc Mandri)
- 1884?: Fòssils pliocens (M. de Chia)
- 1893: Llibres i treballs sobre diatomees (Francesc S. de Delàs)
- 1895. Herbari (Joan Montserrat i Archs)
- 1898. 150 minerals i 200 roques (Comisión del Mapa Geológico)

Làmina d'un atlas del llegat Cerveró (Duclos, P. L, 1835)

El Museu com a escola catalana de geologia
Deixebles del Dr. Almera i principals aportacions (1)

Norbert Font i Sagué, naturalista:
Síntesi de la geologia de Catalunya (1905)

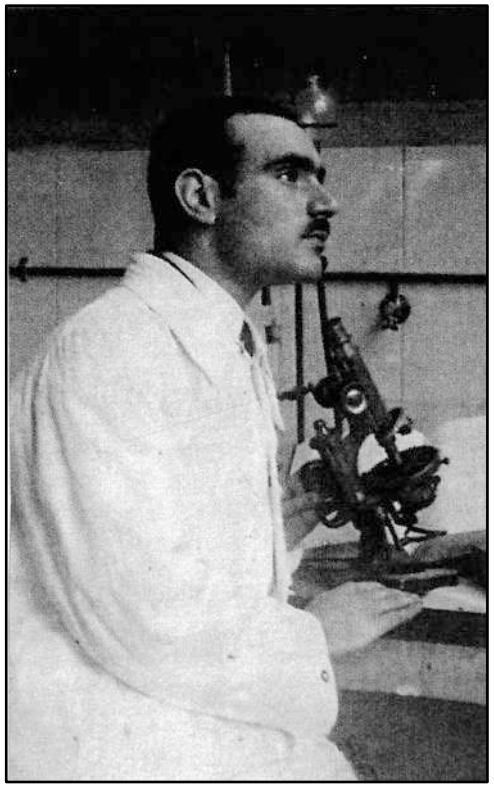

Dr. Marià Faura i Sans, naturalista:
Estratigrafia del Paleozoic català (1912)

El Museu, escola catalana de geologia
Deixebles del Dr. Faura i principals aportacions (2)

Salvador Vilaseca, metge:
Paleozoic i Triàsic tarragoní (1920)

Josep Ramon Bataller, naturalista:
El Juràssic tarragoní (1922)

3. EL MUSEU ACÈFAL

1919-1926

Compàs d'espera

Imprevistos i conseqüències

- Morts Font i Sagué (1910); Almera i Palou (catedràtic i director del Museu) l'any 1919, el Seminari trigaria 7 anys a nomenar el nou catedràtic i director del Museu: el Dr. Bataller
- Traspassada la seu del Mapa Geològic amb el director Faura al Museu de la Junta Mixta de Ciències, s'inicià la el trasllat de la col·lecció del Mapa (1919): Uns 7.000 registres.
- Des del Museu, Mn. Josep Sabaté s'encarregà de continuar el trasllat de la col·lecció del mapa, que s'acabaria l'any 1923.

Mentrestant, Bataller es formava i establia relacions decisives

- **Descobrí la paleontologia amb Ed. Hernández Pacheco i Ll. M. Vidal; la geologia de camp amb Faura i Paul Fallot**
- **Llegí una tesi sobre el Juràssic tarragoní (1922)**
- **Concursà, sense èxit, a Regent de Paleontologia del Museu de la Junta, plaça que s'adjudicaria a Jaume Marcet i Riba (1923)**
- **Ingressà en la Soc. Géologique de France (1924)**
- **Pensionat pel govern a Nancy, Lyon, París i Tolosa de Ll., va revisar els seus estudis; les noves relacions serien decisives per a la seva carrera.**
- **Participà activament el XIV CGI (1926)**

El Dr. Bataller en el XIV Congrés Geològic Internacional (Madrid, 1926)

A Cardona amb l'excursió C-4

Publicacions

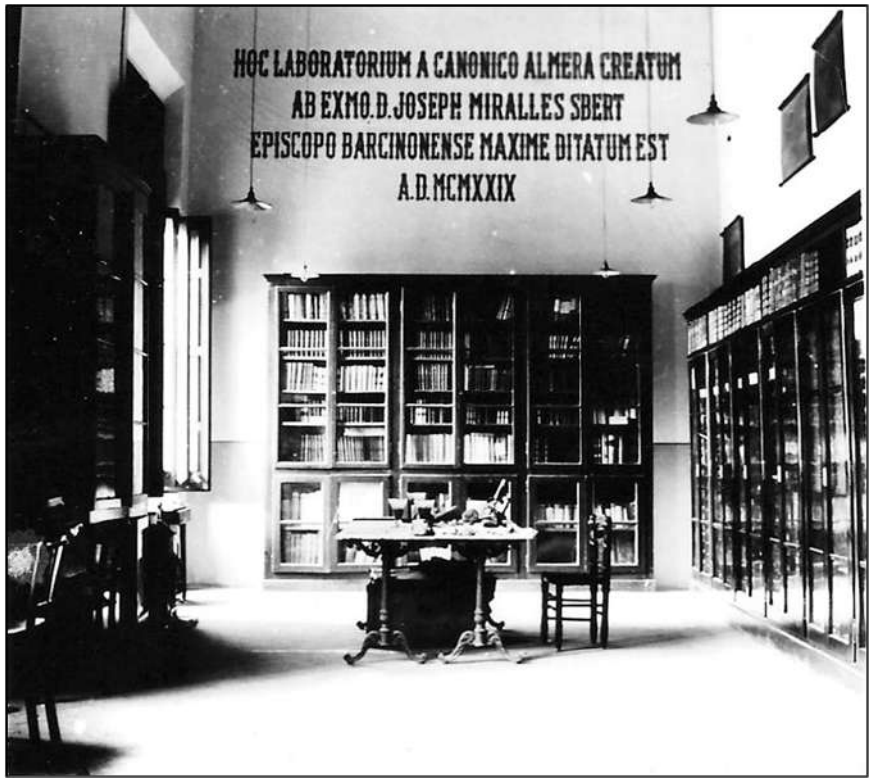
- *Notas geológicas sobre el Secundario y Terciario de la región Pirenaica* (Guia de l'excursió)
- *Los yacimientos de vertebrados fósiles de Cataluña* (Comunicació)
- Ressenyes del Congrés (*Butll. CEC*, *Ibérica*)

4. EL PRIMER MUSEU DEL DR. BATALLER

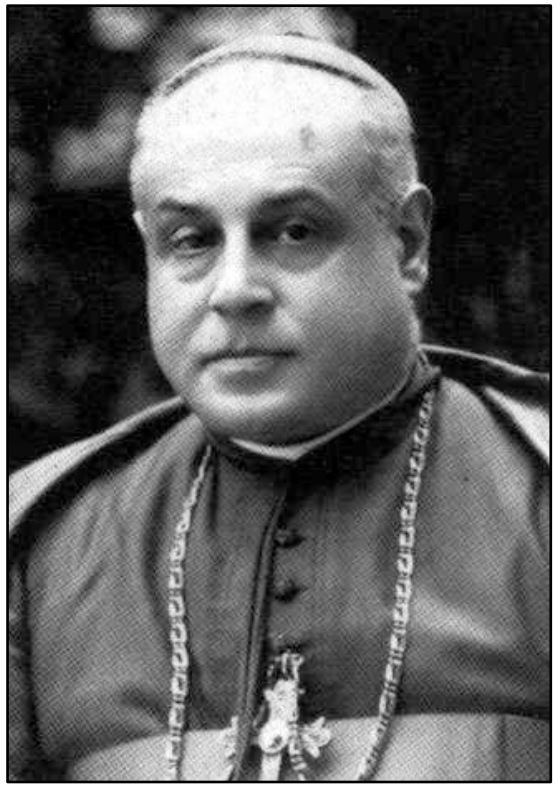
1926-1936

El laboratori-biblioteca, reformat: armaris nous i un microscopi (1929)

El laboratori, després de la reforma
(foto Bataller, ca.1930)

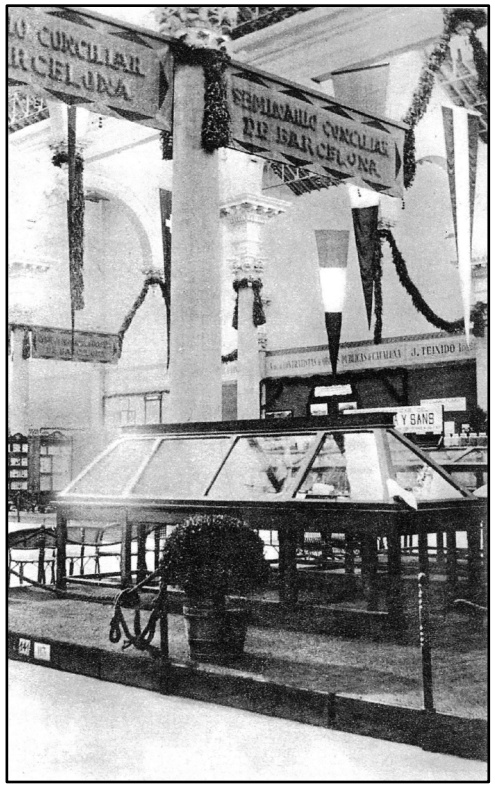

subvencionada pel bisbe Josep Miralles Sbert

El Seminari, en l'Exposició del IV Congrés Nacional de Regadius (1927)

***Stand* del Seminari**
(Foto publicada, 1929)

Materials exposats

- Testimonis de sondeig d'obres hidràuliques indicades per Almera.
- Fòssils característics dels terrenys que suporten grans obres hidràuliques.
- Retrats d'Almera i Font i Sagué en lloc d'honor.

(A cura Pasqual Medall i Lluís Rocabert, encarregats del Museu)

Medalla de plata

La sala del Museu ca.1930

(Foto Bataller)

Valor del Museu, segons Bataller
(ca.1931)

Conceptes	Pessetes
Mobiliari i aparells científics	40.000
Exemplars de zoologia	3.000
Col·lecció mineralògica	4.000
Col·lecció petrogràfica	2.000
Sèries paleontològiques	20.000
Biblioteca	15.000
Material annex a la càtedra	3.000
Total	87.000

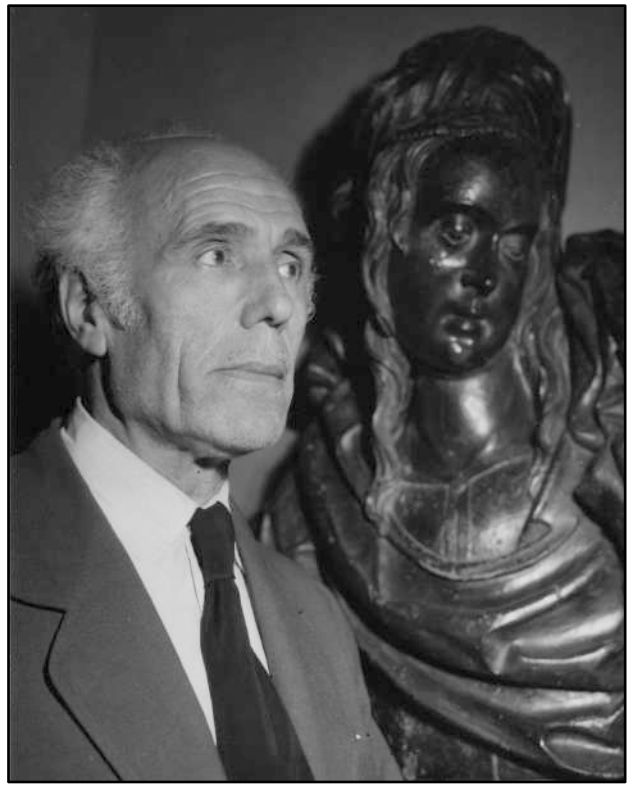
5. ELS DESASTRES DE LA GUERRA

1936-1939

Entre la flamarada i la Universitat Popular (1)

(juliol-agost de 1936)

Frederic Marès i Deulovol (1893-1991), responsable de l'edifici del Seminari.
Via li atribuí el salvament de la biblioteca

Esdeveniments, segons Marès [un dia menys, segons Lluís Porta]

- Dm 21 de juliol. Edifici intacte
- Dc 22. Incendi; el que no havia cremat es va enviar a la Generalitat.
- Dj 23. Edifici requisat per la Generalitat
- Dv 24. Retirada d'objectes dispersos. Seminari tancat.
- Dm 26. Les Joventuts Llibertàries ocupen l'edifici
- 2 de Setembre. Biblioteca neta i endreçada. Part dels objectes del Museu (sobretot els fòssils) es dispersaren per les escoles.
- 09/1937: El Seminari passa a ser "Refugi Companys", i un any després presó del SIM.

Entre la flamarada i la Universitat Popular (2)

(juliol-agost de 1936)

Rafael Candel i Vila (1903-1976), responsable del Museu Geològic

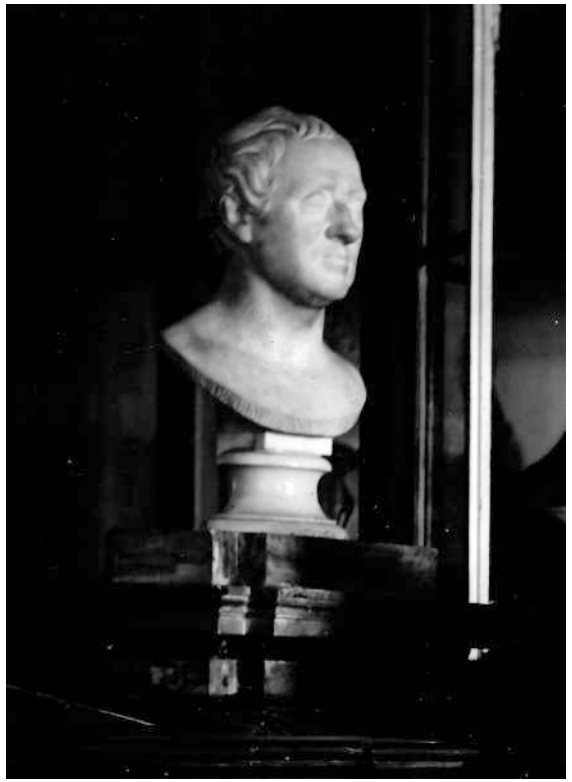

La sala, després del saqueig i l'incendi
(Declaracions a Frederic Marès)

- *Veure els minerals i els fòssils escampats per terra entre la runa de guix i maó em va fer enrogir i sentir vergonya.*
- *Vaig ordenar-ne la neteja, de la que vaig haver de salvar llibretes d'Almera i escrits de Bataller que s'havien mullat; un cop eixugades s'enviaren a la Biblioteca de Catalunya.*

Les pèrdues del Museu

El bust de Gimbernat
(Antoni Solà, ca.1833)

Materials

- El mobiliari.
- Els instruments científics.
- Les col·leccions geològiques: 9.000 exemplars
- El primer llibre de registre.
- Una part de la col·lecció zoològica.
- El bust de Gimbernat amb el seu pedestal.

El Dr. Bataller durant la maltempsada

Els nomenaments oficials i la vestimenta seglar el protegiren durant aquells anys terribles per als religiosos

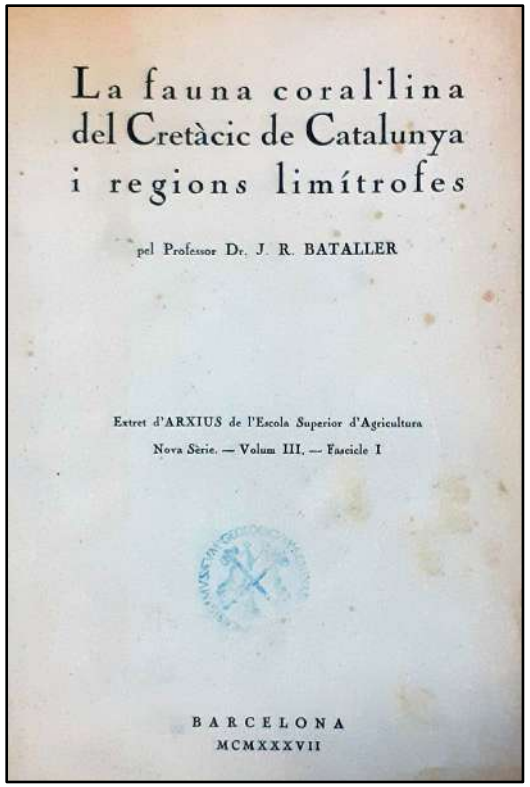

Nomenaments

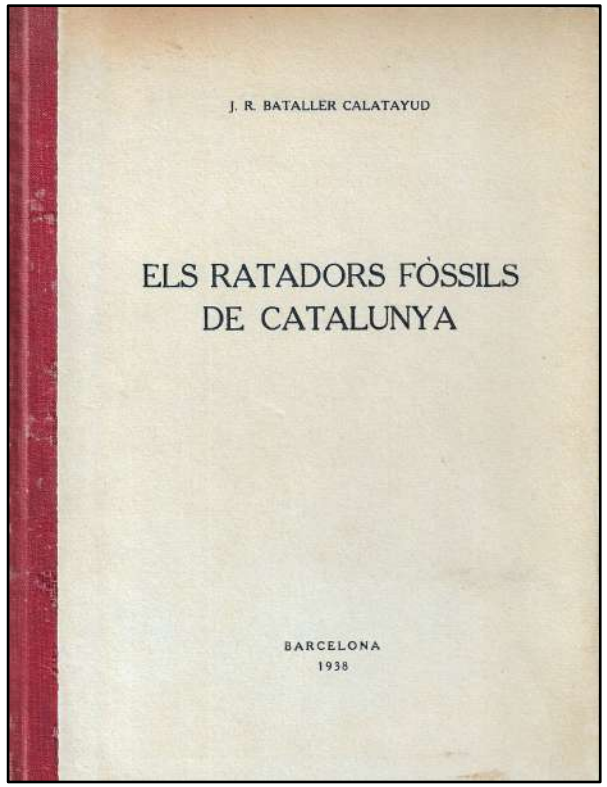
- Professor de zoologia a l'Escola Superior d'Agricultura (02/1937)
- Vocal científic del Consell de Mineria (BOE, 01/1938)
- Autoritzat per la Generalitat, assistí a la reunió extraordinària de la SGF a Grenoble (09/1938) i tornà a Barcelona.

Malgrat tot, Bataller continuà publicant sota les bombes

***La fauna coral·lina del Cretàcic* (1937)**

***Els ratadors fòssils de Catalunya* (1938)**

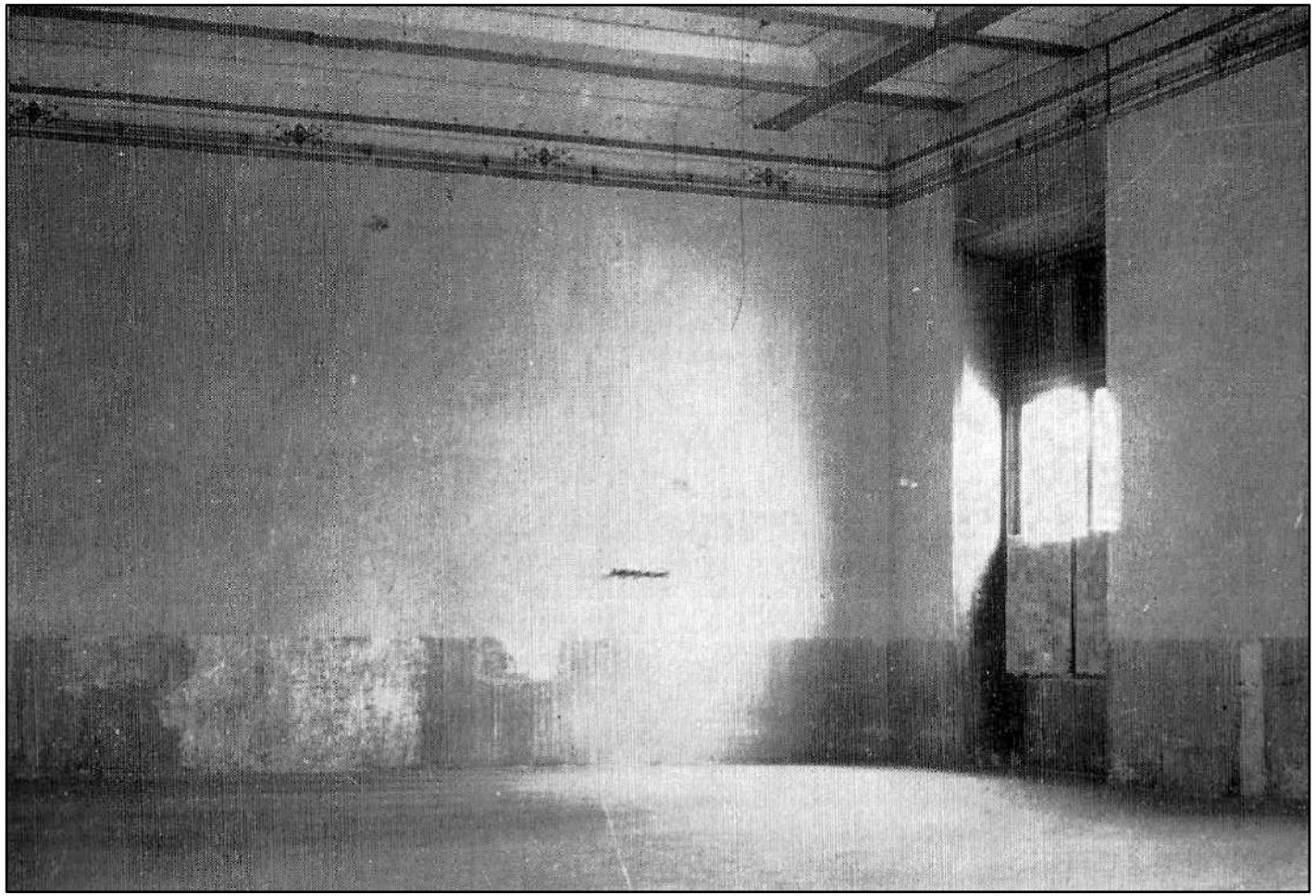

6. RECONSTRUCCIÓ DEL MUSEU PEL DR. BATALLER

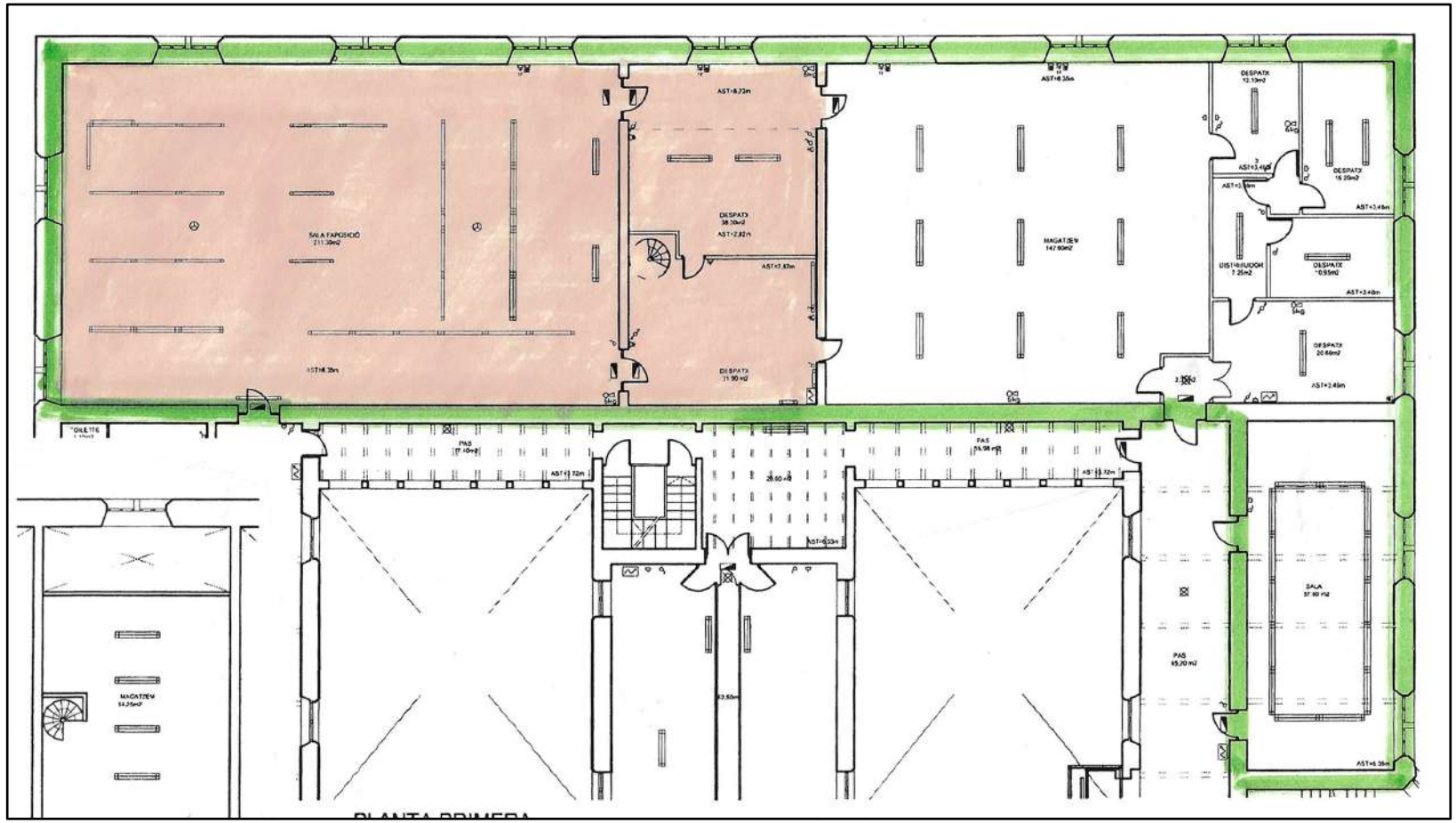
(Amb aquella tossuderia seva que tot ho vencia, Jordi Rubió *dixit*)

1939-1945

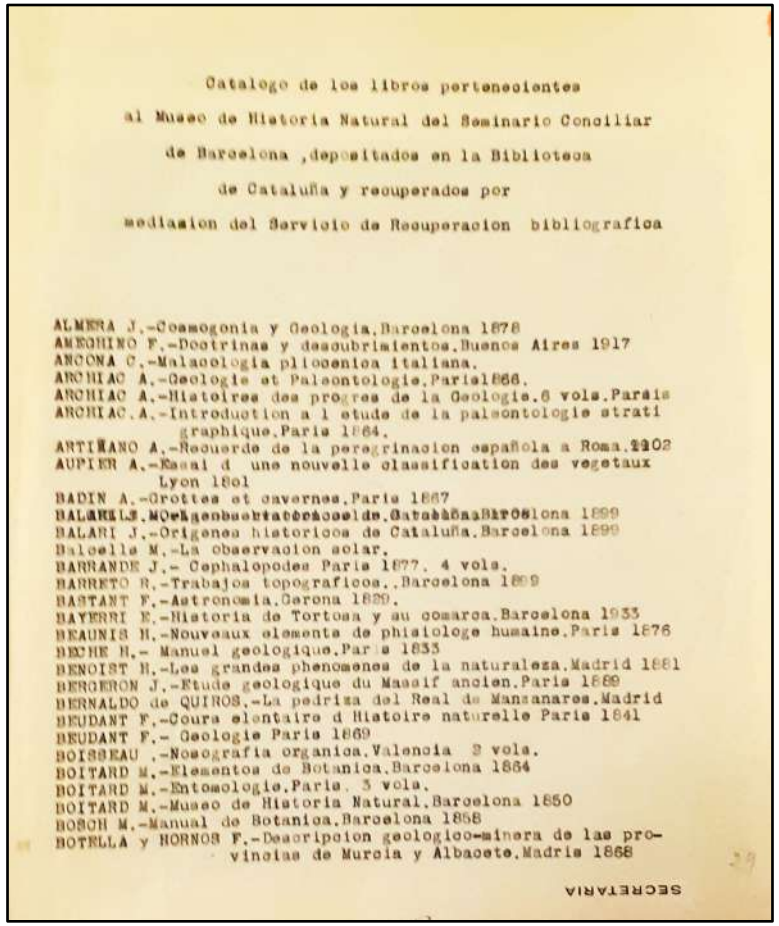
Així es va trobar la sala del Museu el febrer de 1939 (Foto Bataller)

Altres espais (sala i laboratori)
per al nou Museu (1939)

Materials recuperats (1)

Catalogo de los libros pertenecientes

al Museo de Historia Natural del Seminario Conciliar

de Barcelona ,depositados en la Biblioteca

de Cataluña y recuperados por

mediacion del Servicio de Recuperacion bibliografica

ALMERA J.-Cosmogonia y Geologia.Barcelona 1878
AMEGHINO F.-Doctrinas y descubrimientos.Buenos Aires 1917
ANCONA C.-Malacologia pliocenica italiana.
ARCHIAC A.-Geologie et Paleontologie.Paris1866.
ARCHIAC A.-Histoires des progres de la Geologie.6 vols.Paris
ARCHIAC.A.-Introduction a l etude de la paleontologie strati graphique.Paris 1864.
ANTIÑANO A.-Recuerdo de la peregrinacion española a Roma.1902
AUPIER A.-Essai d une nouvelle classification des vegetaux Lyon 1861
BADIN A.-Grottes et cavernes.Paris 1867
BALARI J.-Origenes historicos de Cataluña.Barcelona 1899
Balcells M.-La observacion solar.
BARRANDE J.- Cephalopodes Paris 1877. 4 vols.
BARRETO R.-Trabajos topograficos..Barcelona 1869
BASTANT F.-Astronomia.Gerona 1829.
BAYERRI E.-Historia de Tortosa y su comarca.Barcelona 1933
BEAUNIS H.-Nouveaux elements de phisiologe humaine.Paris 1876
BECHE H.- Manuel geologique.Paris 1833
BENOIST H.-Les grandes phenomenes de la naturaleza.Madrid 1881
BERGERON J.-Etude geologique du Massif ancien.Paris 1889
BERNALDO de QUIROS.-La pedriza del Real de Manzanares.Madrid
BEUDANT F.-Cours elentaire d Histoire naturelle Paris 1841
BEUDANT F.- Geologie Paris 1869
BOISSEAU .-Nosografia organica.Valencia 2 vols.
BOITARD M.-Elementos de Botanica.Barcelona 1864
BOITARD M.-Entomologie.Paris. 3 vols.
BOITARD M.-Museo de Historia Natural.Barcelona 1850
BOSCH M.-Manual de Botanica.Barcelona 1858
BOTELLA y HORNOS F.-Descripcion geologico-minera de las provincias de Murcia y Albacete.Madrid 1868

SECRETARIA

- **Llibres i separates** recuperats a la Biblioteca de Catalunya (474 títols + tiratges a part de 374 autors)
- **Fauna naturalitzada**, recuperada de diversos establiments

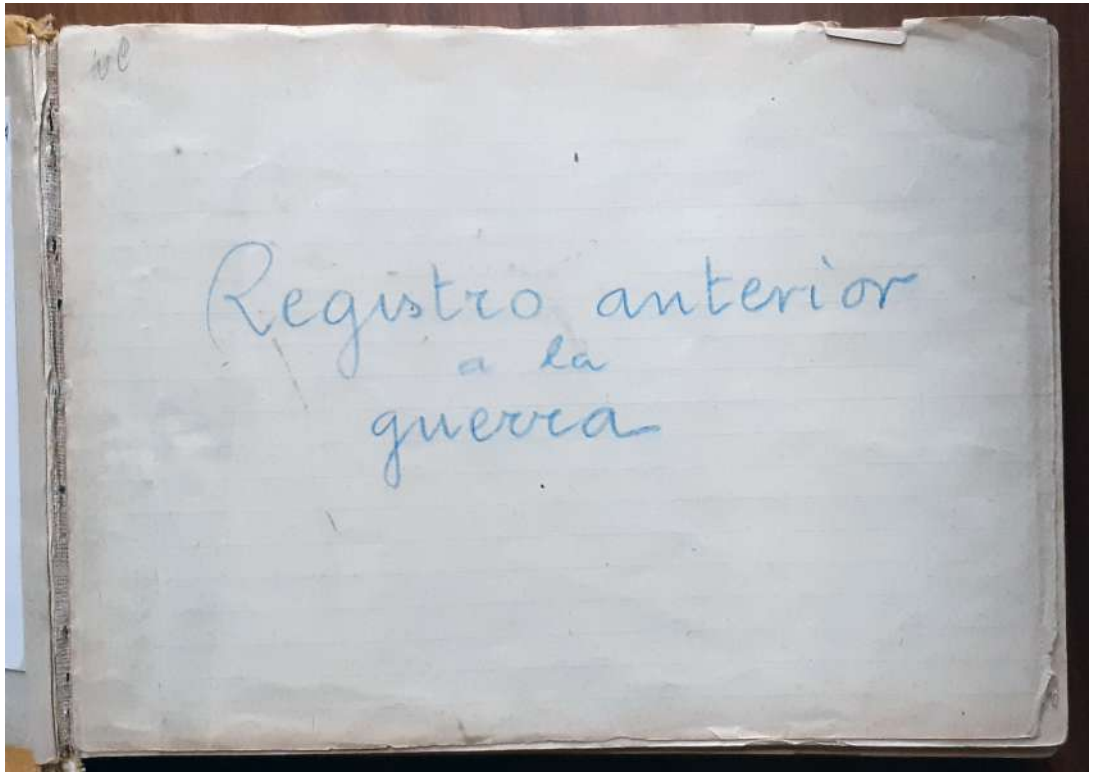
Catàleg de la biblioteca (400 fitxes)

Catàleg de la col·lecció de minerals (1.050 registres)

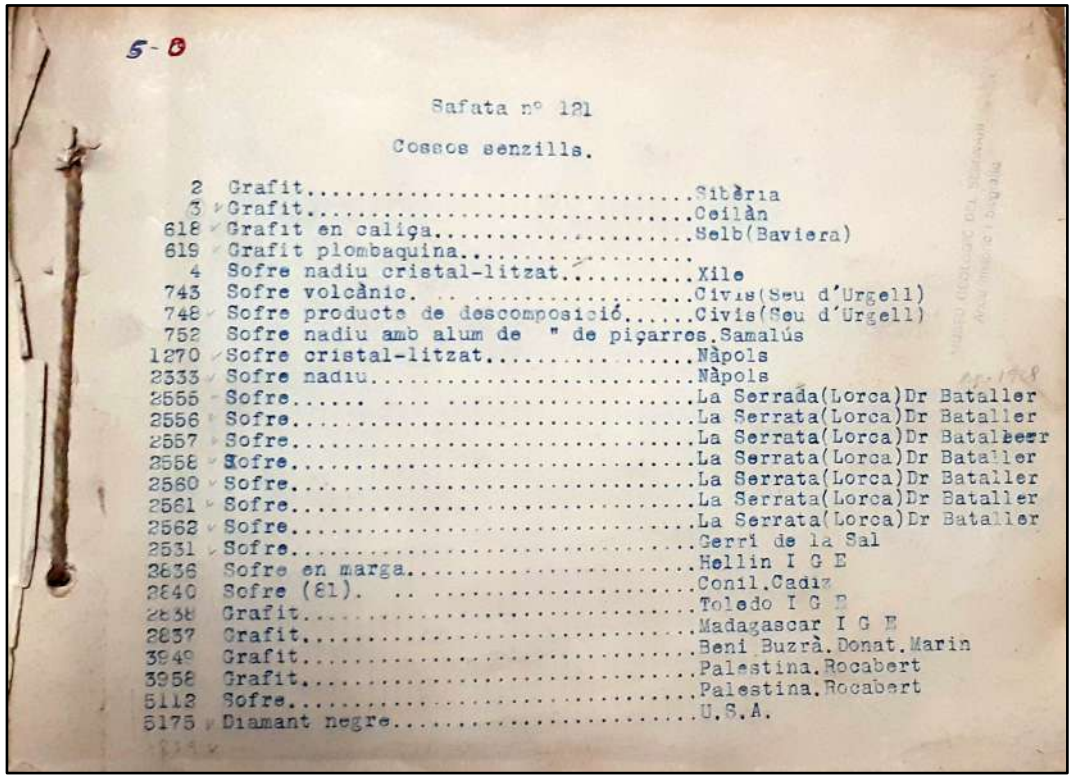
- **Segon llibre de registre de la col·lecció** (Numeració 5.000-9.018, període 1930-1936)

Materials recuperats (2)

Portada del 2n llibre de registre de la col·lecció antiga

Primera pàgina de l'inventari de la col·lecció mineralògica

5-B

Safata nº 121

Cossos senzills.

2	Grafit	Sibèria
3	Grafit	Ceilàn
618	Grafit en caliça	Selb(Baviera)
619	Grafit plombaquina	
4	Sofre nadiu cristal-litzat	Xile
743	Sofre volcànic	Civis(Seu d'Urgell)
748	Sofre producte de descomposició	Civis(Seu d'Urgell)
752	Sofre nadiu amb alum de " de piçarros	Samalús
1270	Sofre cristal-litzat	Nàpols
2333	Sofre nadiu	Nàpols
2555	Sofre	La Serrada(Lorca)Dr Bataller
2556	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2557	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2558	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2560	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2561	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2562	Sofre	La Serrata(Lorca)Dr Bataller
2531	Sofre	Gerri de la Sal
2636	Sofre en marga	Hellin I G E
2640	Sofre (El)	Conil,Cadiz
2638	Grafit	Toledo I G E
2837	Grafit	Madagascar I G E
3949	Grafit	Beni Buzrà.Donat.Marin
3958	Grafit	Palestina.Rocabert
5112	Sofre	Palestina.Rocabert
5175	Diamant negre	U.S.A.

Refer la col·lecció (1939)

Classificació dels materials

Procedència

- Alguns (molt pocs) materials recuperats.
- Dipòsit de la col·lecció del Centre Excursionista de Catalunya (1939).
- Sortides al camp del Dr. Bataller amb els seus alumnes.

La sala: mobiliari provisional i mapes emmarcats (1940)

Vista des de l'entrada en direcció al laboratori

La porta d'entrada i l'angle S.

Les primeres calaixeres (1)
(Fotos del Dr. Bataller, 1941)

Finestres a Enric Granados

Finestres a Consell de Cent

Les primeres calaixeres (2)

Fotos del Dr. Bataller (1941)

La paret del Laboratori

La paret del passadís

Les primeres calaixeres (3)

La fauna recuperada
(Foto Bataller, 1942)

Primer armari-calaixera
(Bataller i alumnes, març de 1943)

7. EL SEGON MUSEU DEL DR. BATALLER

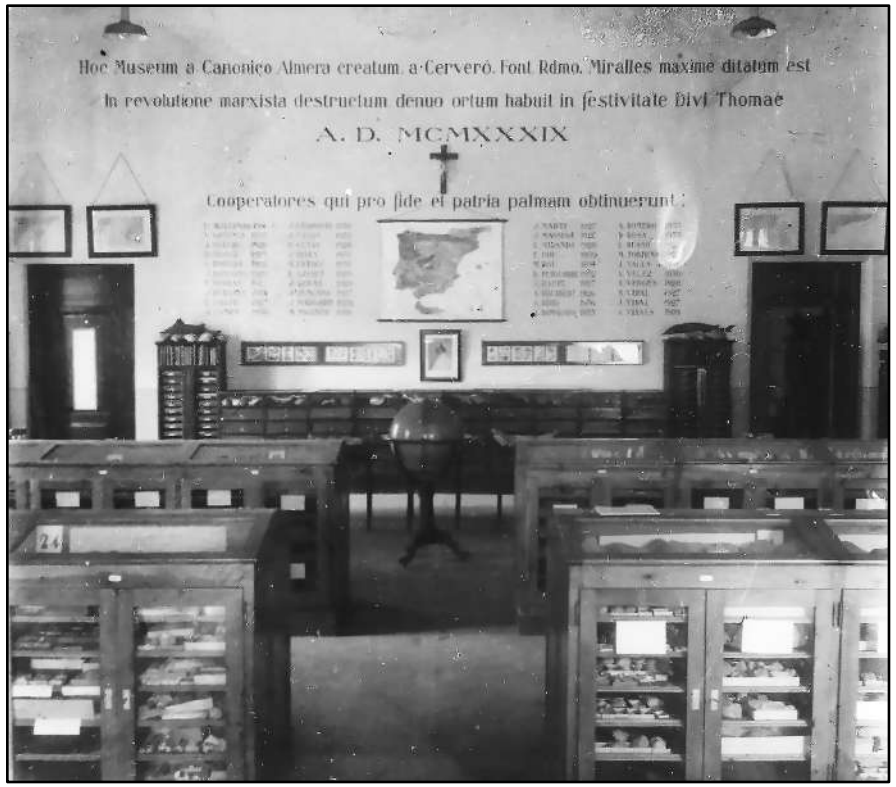
(1945-1962)

Les primeres vitrines
(1945-1948)

Vitrines de 3 cossos i biblioteca
(Foto Bataller, 1945)

La nova capçalera
(Foto Bataller, 1948)

El Museu dels anys 50 (1)

La Biblioteca, en l'angle W de la sala
(Foto de 1954)

El Dr. Bataller en la seva taula
(Foto de 1956)

El Museu dels anys 50 (2)
Imatges de 1957

Vista a l'angle S.

Vista a l'angle N.

El projecte de recerca del Dr. Bataller i la relació amb el CSIC (anys 40 i 50)

El projecte que no va poder acabar: la continuació de la *Sinopsis* de Mallada

1943-57: Recopilació històrica

1945-59: Projecte pilot: Especies noves cretàciques.

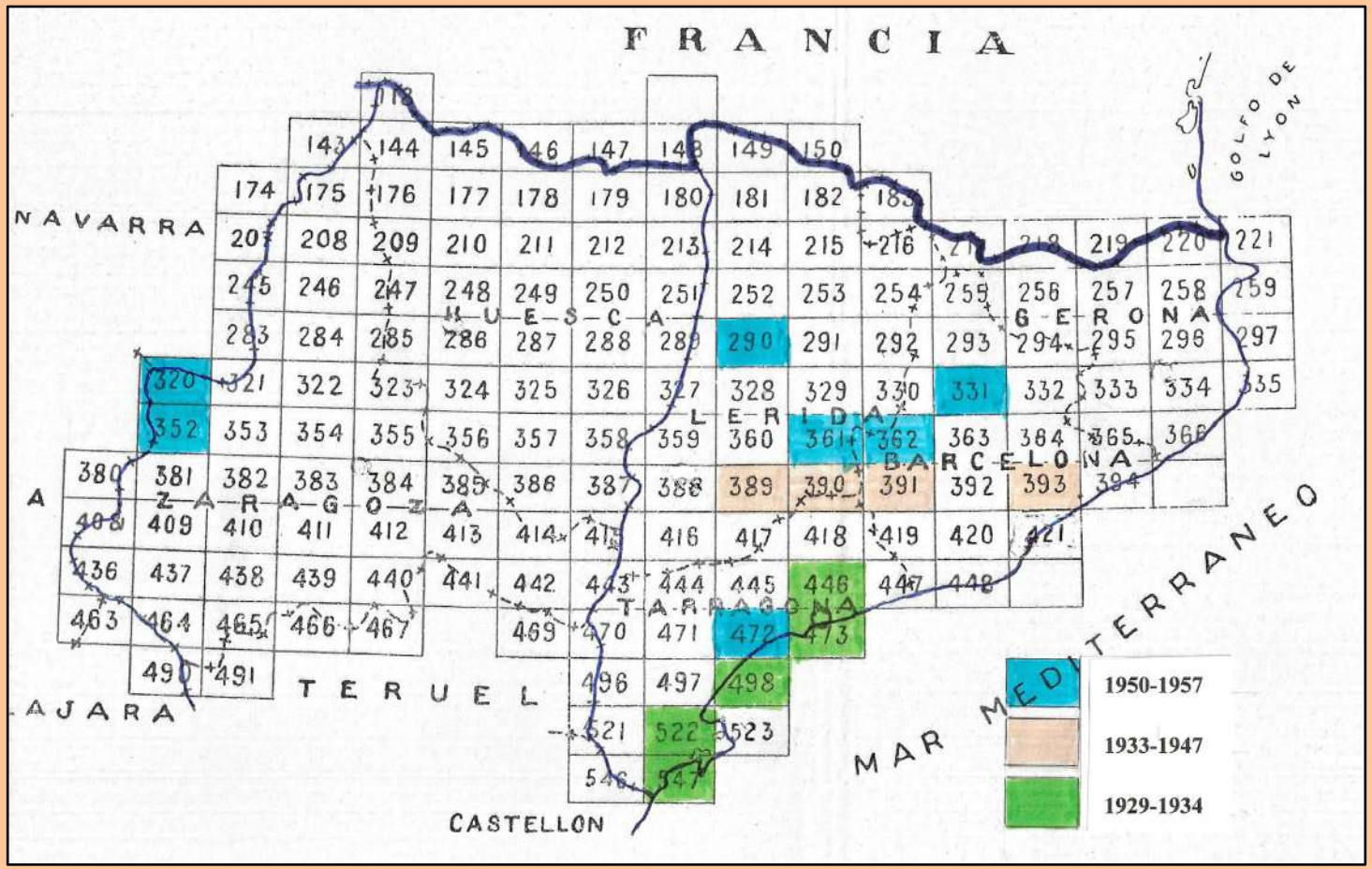
1954-55: Bases per a les espècies noves del Triàsic, Juràssic i Eocè.

Resultat: el fitxer “Paleontologia hispànica”, elaborat en la Secció de Paleontologia del CSIC.

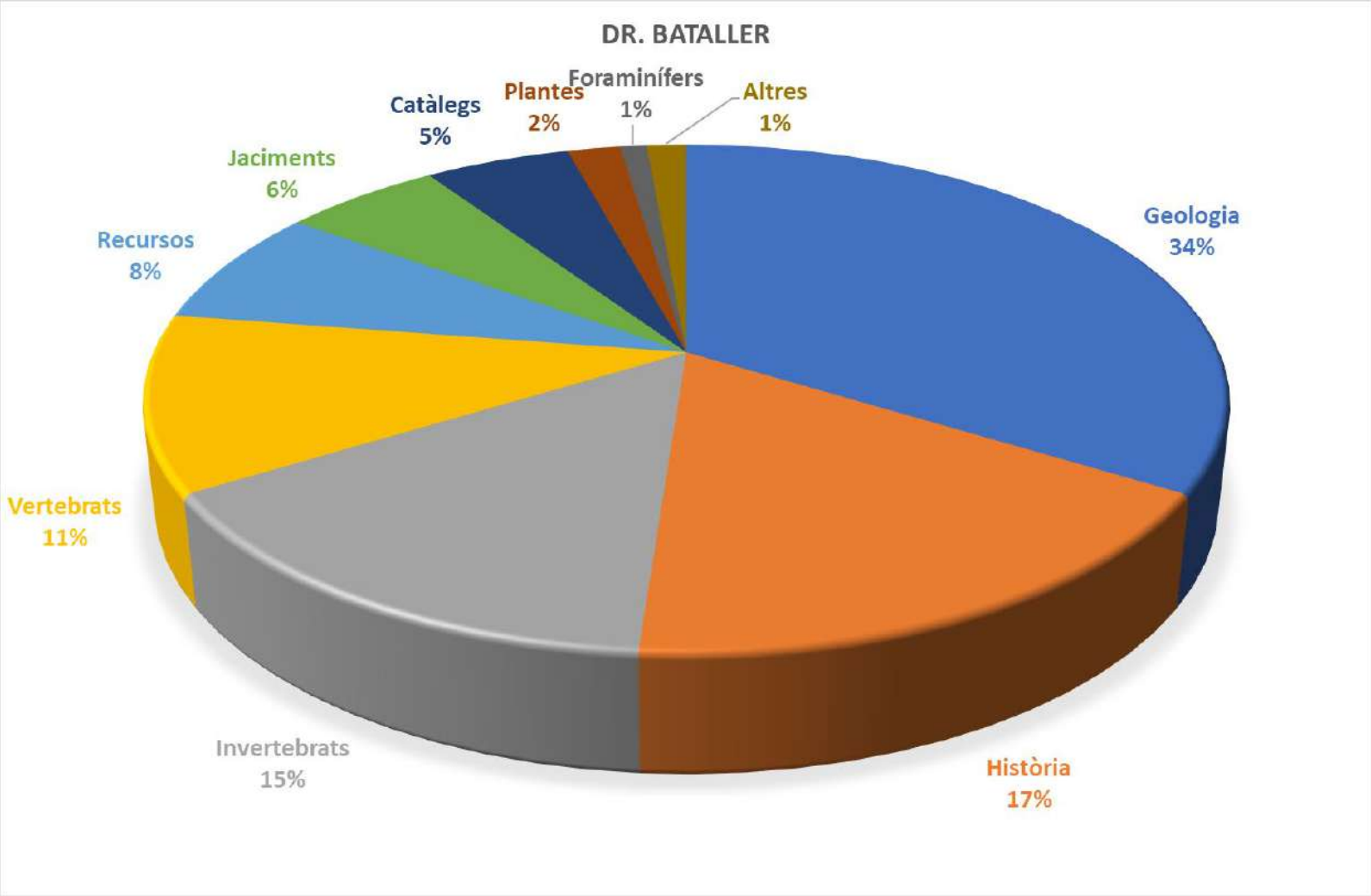
La relació amb el CSIC (1949-1962)

- 1949: Catedràtic de Paleontologia a la UB i Conseller del Patronat Alfonso el Sabio.
- 1950: Col·laborador de la Secció de Geomorfologia de Barcelona.
- 1951. Fundador de la Secció de Paleontologia, radicada en el Laboratori de Geologia del Seminari. En morir Bataller, la secció passaria a la càtedra de la UB.

16 fulls: l'aportació del Dr. Bataller al Mapa Geològic d'Espanya (1929-1957)

Publicacions del Dr. Bataller (213)

Un personatge imparable

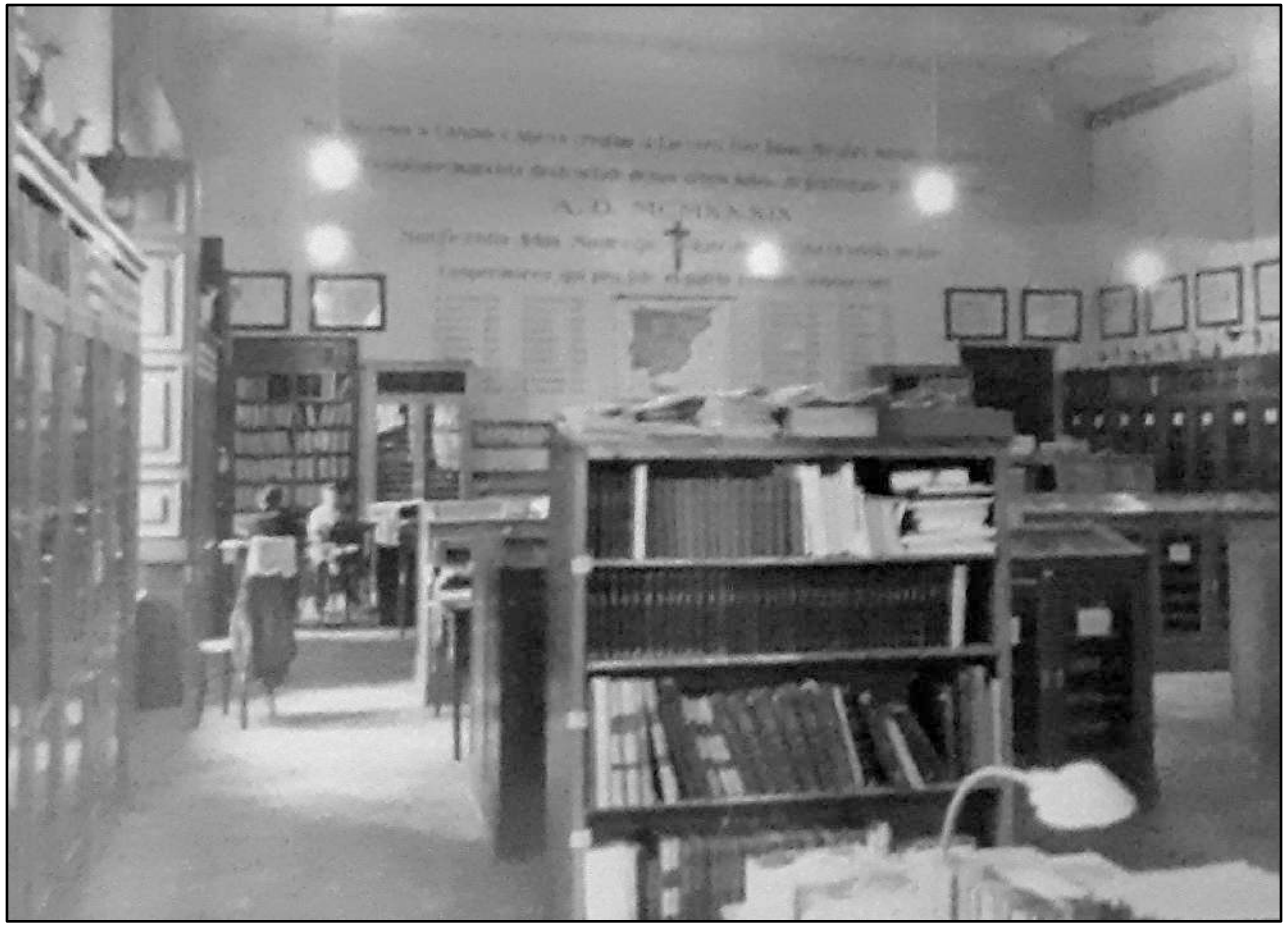
(Foto Via, Fuentelespino de Moya, estiu de 1959)

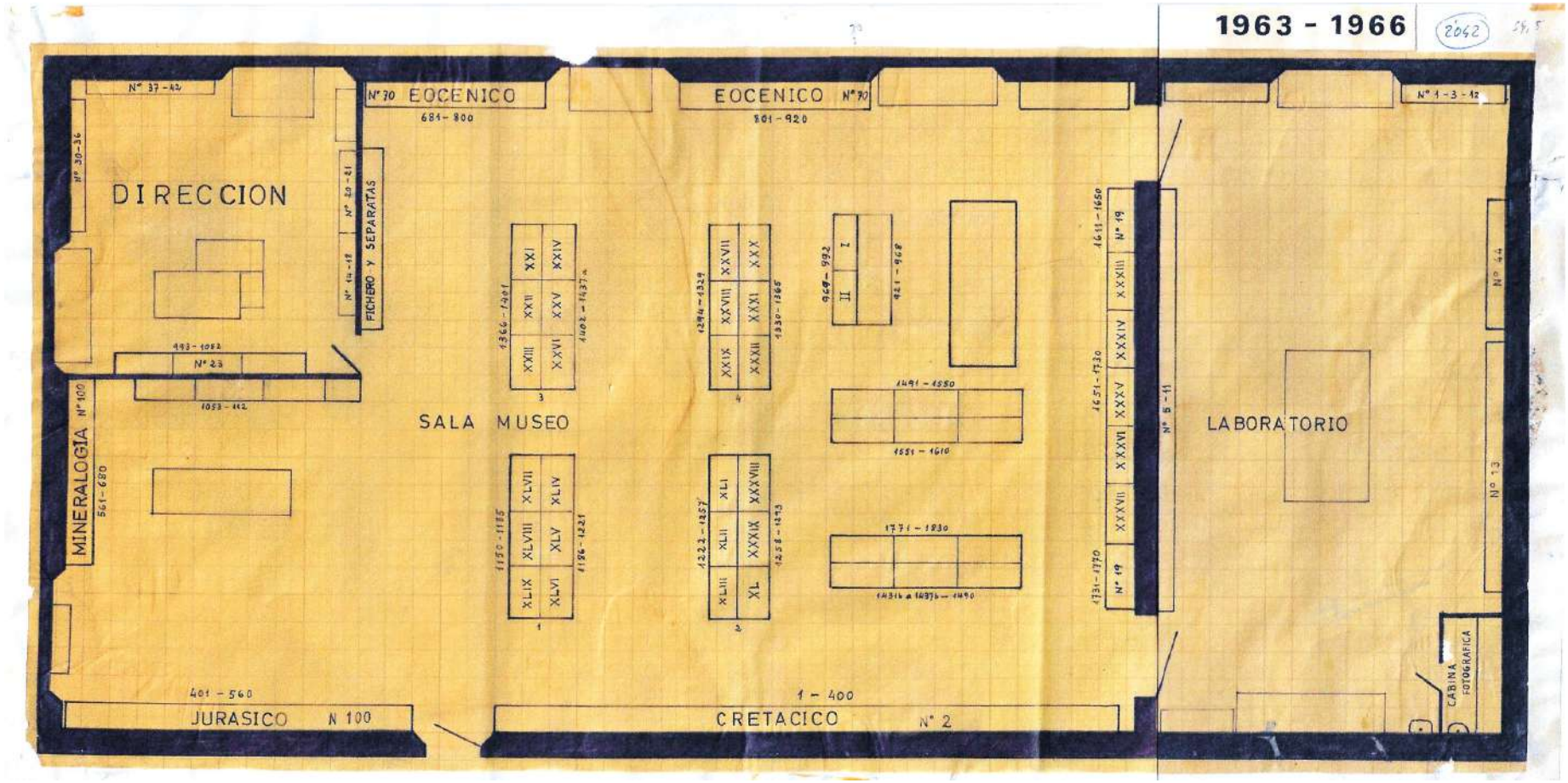
8. EL MUSEU DEL DR. VIA

1962-1992

Incorporació de la biblioteca del Dr. Bataller: uns 4.000 volums (1962)

Redistribució de l'espai (1963-1966)

La sala, renovada (1964)

Foto Via

La història del Museu en dues inscripcions murals

Inscripció del Dr. Bataller (1948)
(traduïda del llatí)

AQUEST MUSEU VA SER CREAT PEL CANONGE ALMERA. VA SER ENORMEMENT ENRIQUIT PER CERVERÓ, FONT [I SAGUÉ], I RVDM. MIRALLES.

DESTRUÏT DURANT LA REVOLUCIÓ MARXISTA, VA SER RECONSTRUÏT PER LA FESTA DE SANT TOMÀS

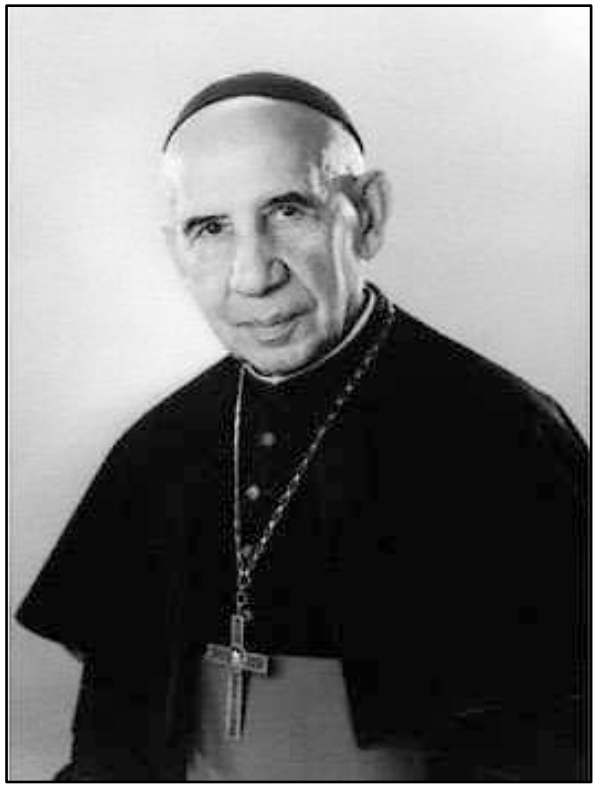
ANY DEL SENYOR MCMXXXIX

2ª part de la làpida del Dr. Via (1964)
(traduïda i abreujada)

- DES D'ALESHORES [1939], PER LA MUNIFICÈNCIA DEL DR. MODREGO, DE LA EXCMA. DIPUTACIÓ DE BARCELONA, DEL CSIC, DEL MINISTRE D'EDUCACIÓ NACIONAL JOAQUÍN RUIZ GIMÉNEZ, DE JOAN VIDAL, DE MÀRIUS GUERIN I D'ALTRES, ES VA INCREMENTAR NOTABLEMENT. FINALMENT, SOTA LA DIRECCIÓ DEL DR. BATALLER, NO NOMÉS VA RECUPERAR L'ESPLENDOR PRIMIGENI, SINÓ QUE EL VA SUPERAR.

Les autoritats que, amb la Diputació, van fer possible el renaixement del Museu

Dr. Gregorio Modrego (1890-1972), primer Arquebisbe de Barcelona

Joaquín Ruiz Giménez (1913-2009), ministre d'Educación Nacional

Una donació excepcional: el mastodont de Polinyà, ofert pel Sr. Màrius Guerin

L'excavació, dirigida pel Dr. Villalta (1963?)

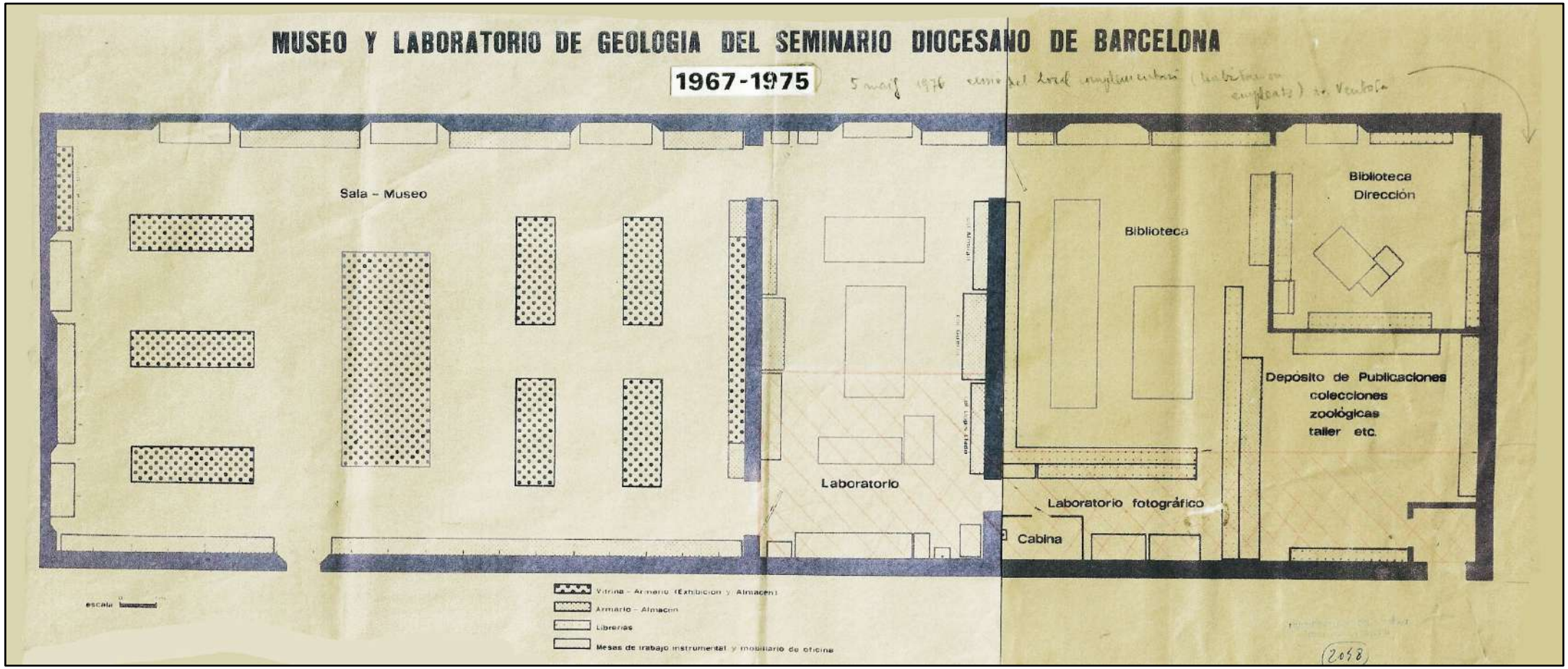

El *Tetralophodon longirostris* en el laboratori (01/1967)

El Museu ampliat (1967-1975)

Concessió del rector Antoni Briva i Miravent

El laboratori, dipòsit de col·leccions

(Incorporació de les de Guerin i Llopis, 1972)

El despatx del director, en l'angle N del Museu

El Dr. Via, amb el microscopi binocular
(Foto datada el 7/03/1969)

Vista de conjunt. Rere la mampara, el magatzem de publicacions (1972)

La nova biblioteca, en l'espai afegit (1972)

Entre 1973 i 1975 rebria 4.500 títols dels llegats Faura i Candel

Incorporació de les col·leccions Faura i Almirall

(Fotos Moraleja, abril de 1975)

Els armaris de la col·lecció Faura i Sans

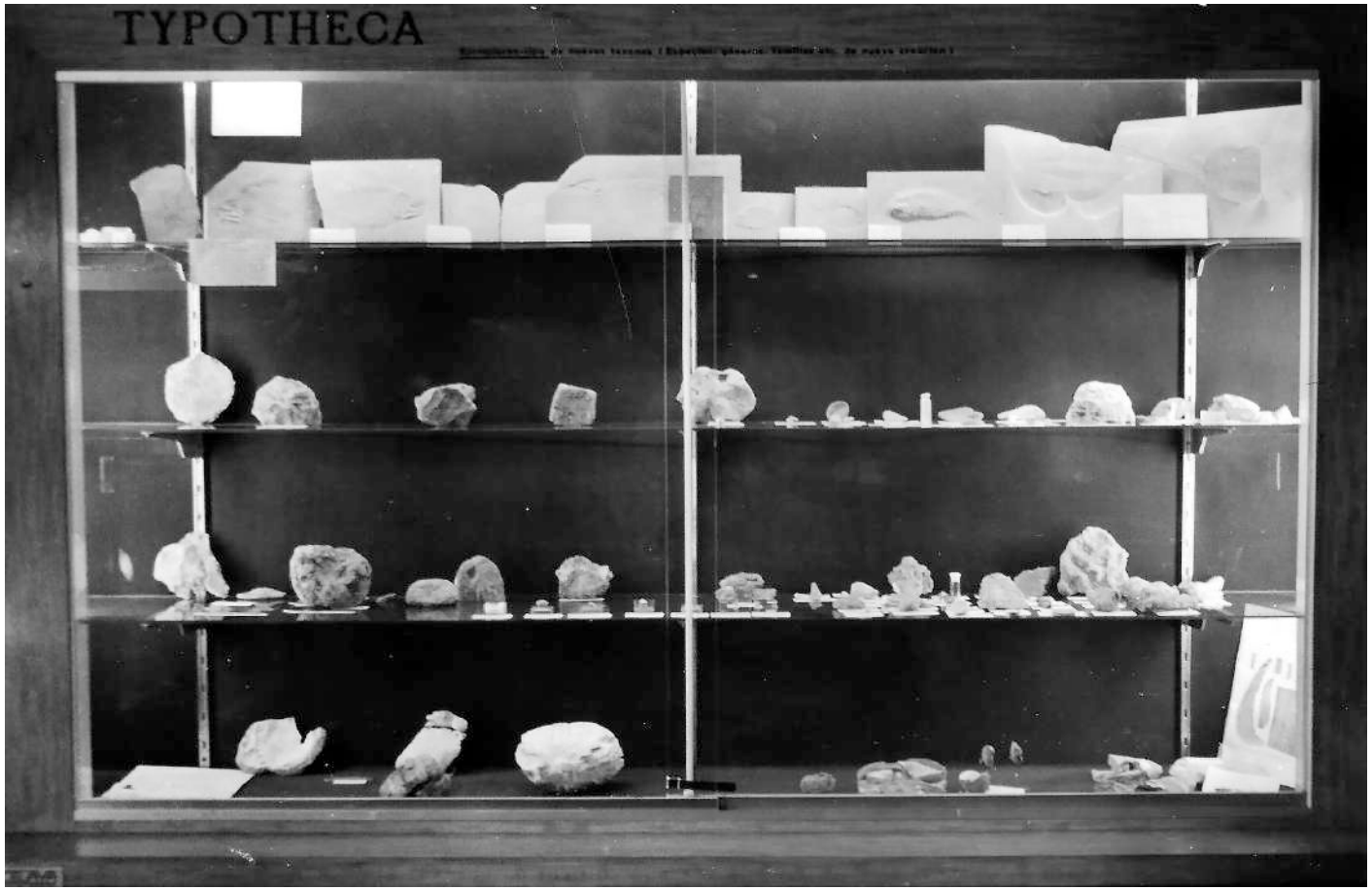

**La col·lecció Almirall,
al costat de les Guerin i Llopis**

La primera vitrina d'holotips (*Typotheca*)

(Foto Moraleja, abril de 1975)

El mastodont de Polinyà, en la sala

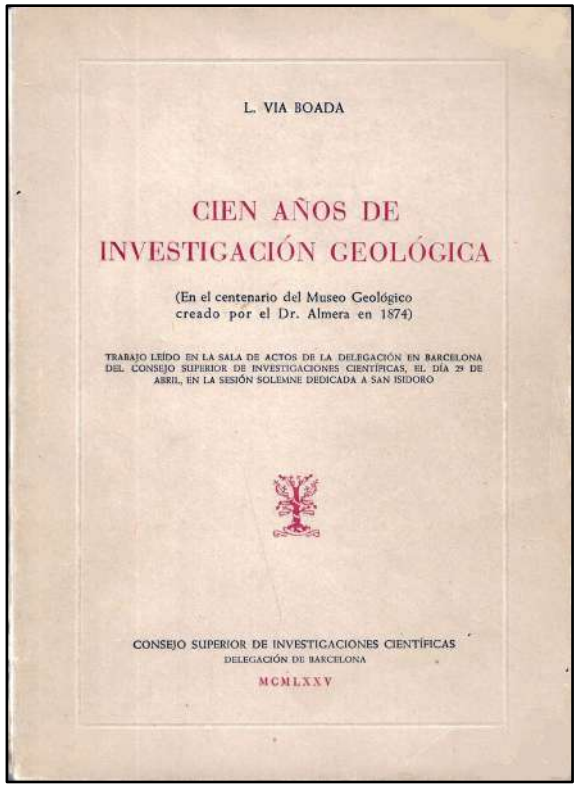
(Foto Moraleja, abril de 1975)

Celebració del centenari del Museu

Anunci: "El centenario del Museo del Dr. Almera" (J. M. Forcada, a *Miscellanea Barcinonensia*, 11/1973)

Via, 1975: La història del Museu

L. VIA BOADA

CIEN AÑOS DE INVESTIGACIÓN GEOLÓGICA

(En el centenario del Museo Geológico creado por el Dr. Almera en 1874)

TRABAJO LEÍDO EN LA SALA DE ACTOS DE LA DELEGACIÓN EN BARCELONA DEL CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS, EL DÍA 29 DE ABRIL, EN LA SESIÓN SOLEMNE DEDICADA A SAN ISIDORO

CONSEJO SUPERIOR DE INVESTIGACIONES CIENTÍFICAS
DELEGACIÓN DE BARCELONA
MCMLXXV

Articles de premsa (1975)

- Gener 5. *El MGSB cumple 100 años* (Joan Bada, a *La V. E.*)
- Abril, 29. Avui, el Dr. Via dissertarà sobre la Història del Museu a la delegació del CSIC (a *La V. E.*)
- Juny, 12. Associació d'Amics dels Museus concedeix la medalla d'honor al MGSB (a *La V. E.*)
- Octubre, 23. Ressenya de l'acte de clausura que presidí l'arquebisbe Jubany a l'auditori del Seminari: Lliurament de la medalla; parlaments dels Drs. Solé Sabarís, Crusafont i Crouzel i cloenda del Dr. Jubany (a *La V. E.*)
- Novembre, 11. "100 años del MGSB. Con un pasado brillante, pero incierto futuro" (Màrius Carol, a *El Noticiero Universal*).

La vitrina del mastodont:
contribució del cardenal Jubany al centenari del Museu

Dr. Narcís Jubany i Arnau
(1913-1996)

Imatge del dia de la clausura del centenari
(Foto Foresa, 22/10/1975)

Dues donacions importants

La *Typotheca*, ampliada amb una segona vitrina, donació del Dr. Masachs (1979)
(imatge actual)

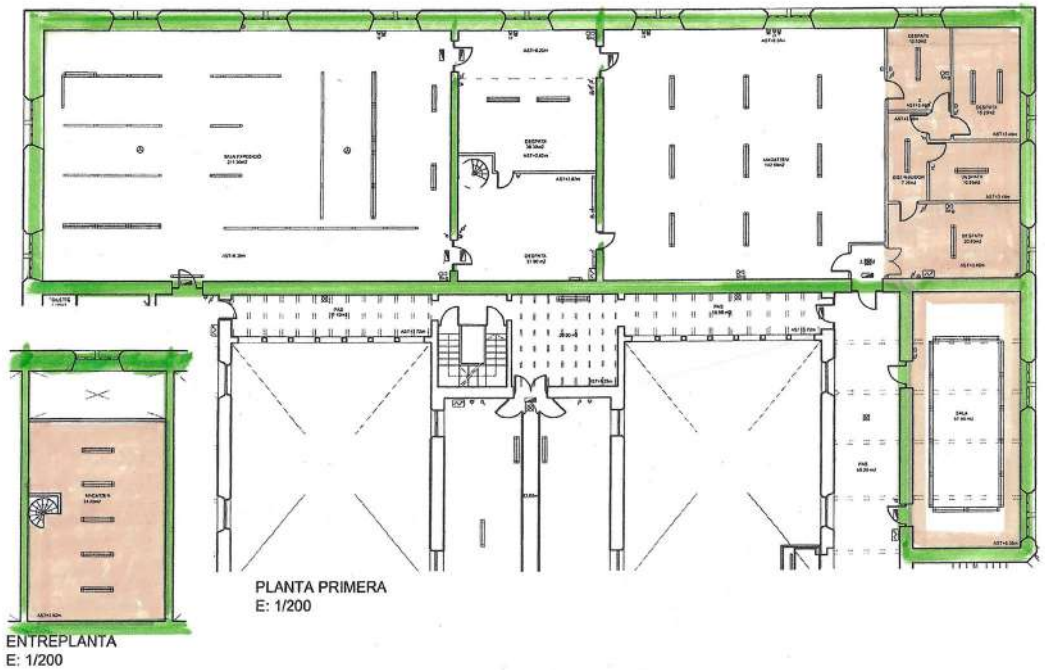

Donatiu en metàl·lic

- 500.000 pessetes donades pel Sr. Josep Mercadé el 3/03/1982

Reforma parcial: el laboratori i el nou espai (1982-1985)

Les noves divisions i l'altell destinat a les col·leccions rebudes

Actuacions portades a terme

- Partició del laboratori, reservant-ne la meitat a consultes i reunions.
- Construcció d'un altell a sobre, per tal d'albergar les col·leccions en un *compactus* de 7 armaris.
- Distribució de l'espai afegit l'any 76 a laboratoris (fotografia i preparació de fòssils), arxiu i magatzem.
- Instal·lar un compactus de 5 armaris a l'arxiu (1985)

Els dos laboratoris del Dr. Via
(anys 80)

Laboratori de preparació i estudi de fòssils, roques i sediments

- Dues màquines per a seccionar i polir mostres de roca
- 2 aparells de percussió i 1 de rotació per tal de preparar els fòssils
- Un aparell d'ultrasons
- 2 jocs de sedassos (manual i mecànic),
- Un microscopi petrogràfic
- Dues lupes binoculars.

Laboratori fotogràfic (1983)
Desmantellat el 1993

- Es va instal·lar en un espai apart i amb criteri professional.
- Disposava d'una cambra fosca i un arxiu amb 15.000 negatius.
- Tres càmeres fotogràfiques: dues 6x6 i una 6x9
- Dues ampliadores
- Una doble esmaltadora

L'Arxiu Històric i Biogràfic (1985)

Gestació i naixement

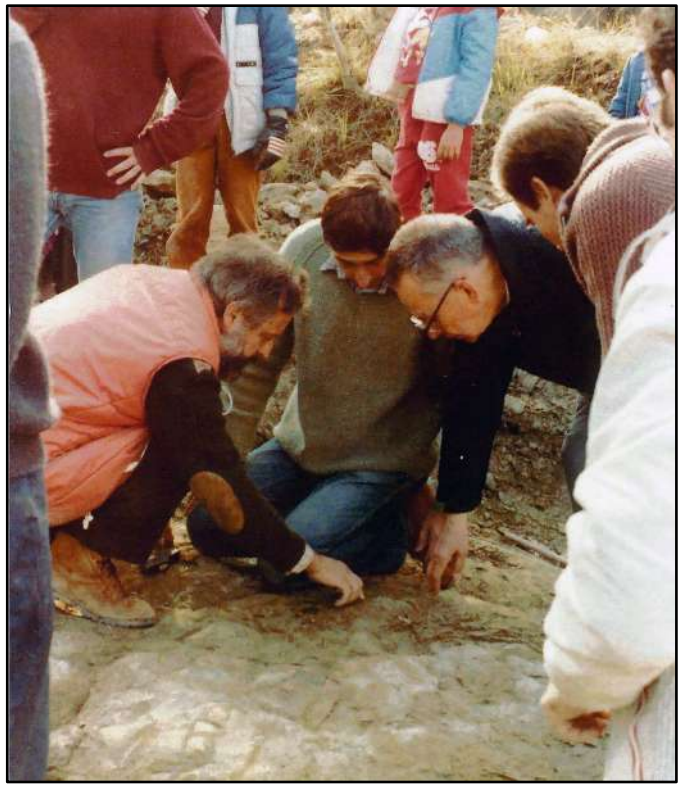
- Documentació pre-existent dels directors Almera i Bataller.
- Recepció del fons Faura i Sans, a cura dels Drs. Via i Candel (1973-1975).
- Una idea del Dr. Jordi Rubió i Balaguer, impulsada pel Dr. Solé Sabarís i portada a terme pel Dr. Via.
- Instal·lat el 1985 en una cambra dotada d'un compactus de 5 armaris.
- Actualment en curs d'inventari.

Fons fundacionals

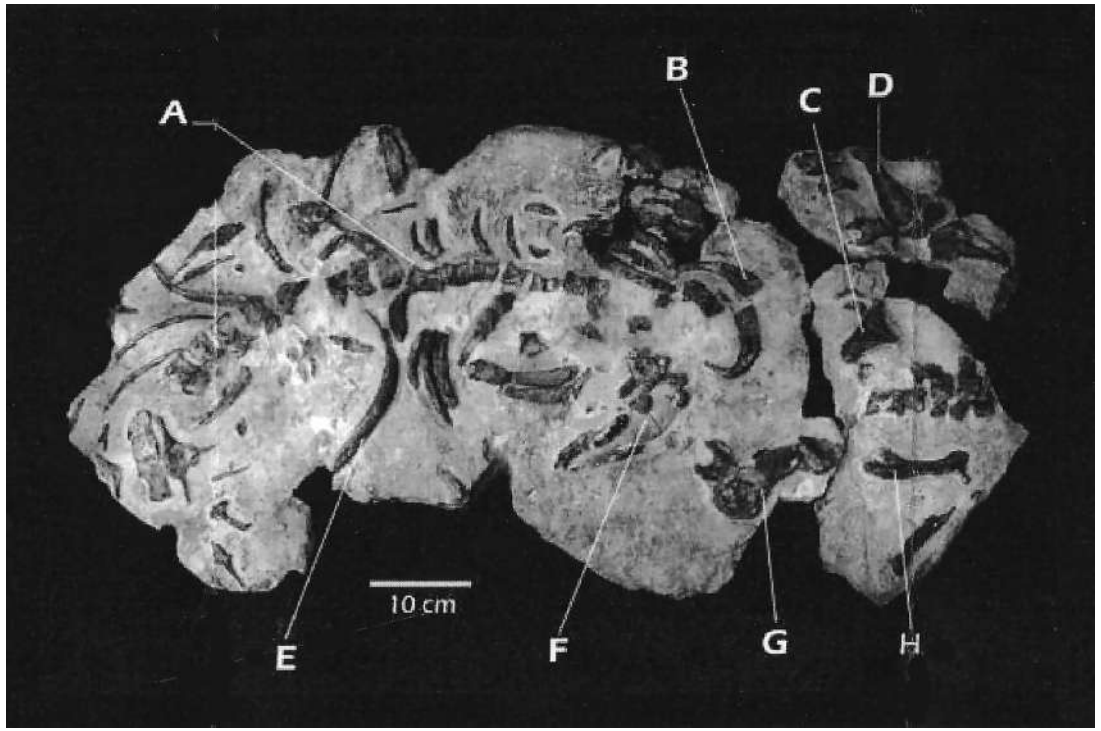
- Dels directors Almera i Bataller (1962)
- Del Dr. Faura i Sans (1973)
- Del Dr. Candel (1976)
- De Font i Sagué (ca.1985)
- Del *Laboratori de Geologia de la Universitat.* Inclou els fons Vidal, Ribera Faig, Font i Sagué i el del *Servicio Geológico de la Diputación*, que al seu torn incloïa els de Moulin, Brossa i Chevalier. (ca.1985)

Excavació del sireni de Montserrat (1985)

Els Drs. Gibert i Via planificant l'extracció del fòssil (04/10/1985)

El *Prototherium montserratense*
(Fotografia Fr. Farrés)

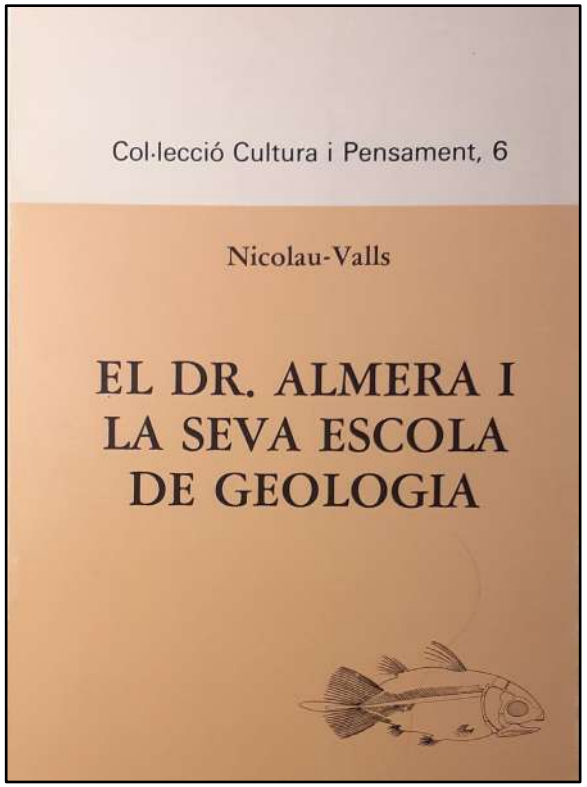

Una visita important i un llibre sobre l'escola geològica del Seminari

Visita del President de la Generalitat al Seminari (12/01/87)

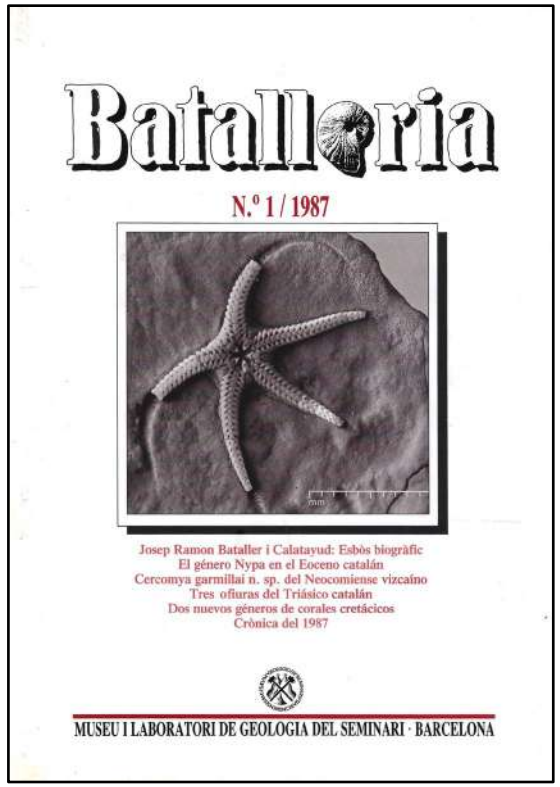

Obra de F. Nicolau & J. Valls Ed. Terra Nova

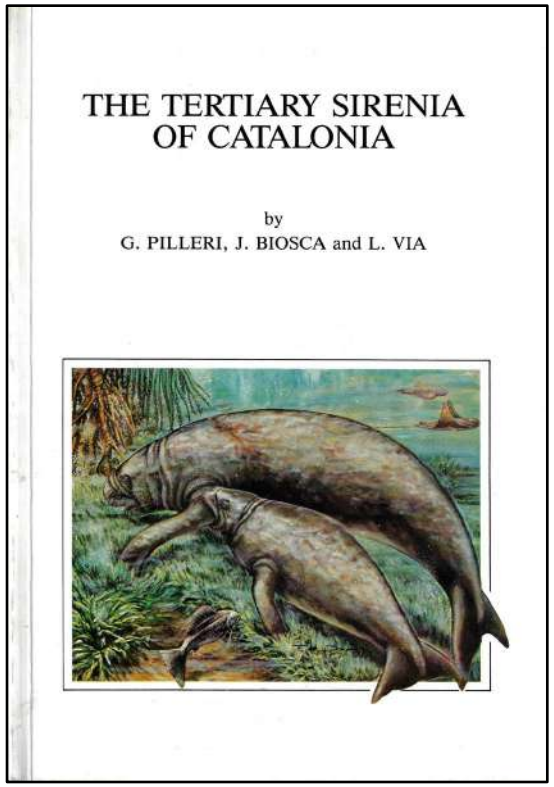

Publicacions del Museu

Primer número de la revista *Batalleria* (1987)

Monografia sobre els sirenis de Catalunya (1989)

Treballs, col·laboracions i subvencions

1. La Secció de Bioestratigrafia del CSIC (MGSB, 1964-1980)

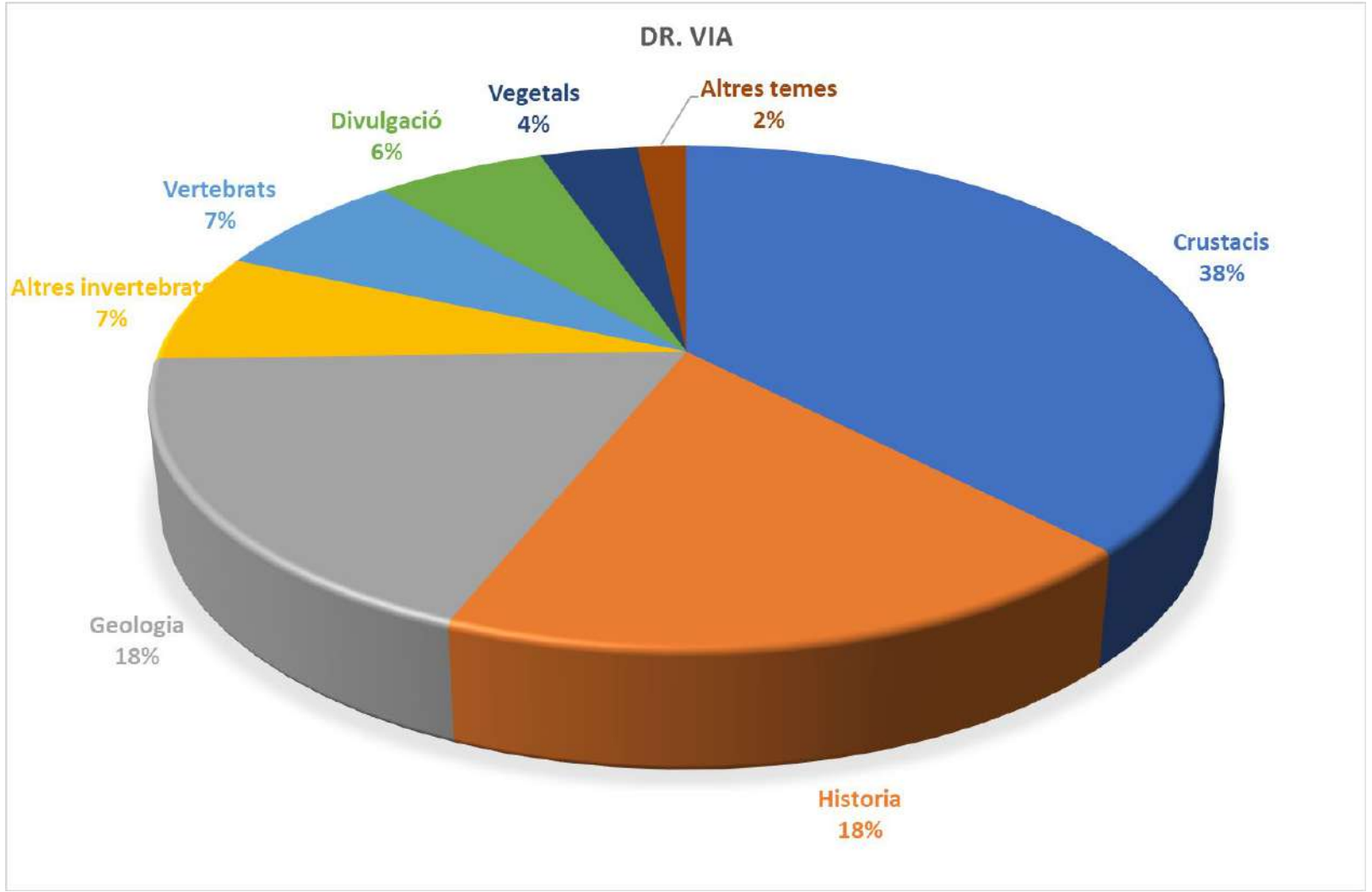
- **Adscripció**: al Patronat Alfonso el Sabio fins 1977; després a l'institut Jaume Almera.
- **Objectius**: elaboració de monografies sobre grups de fòssils en vistes a la datació i correlació estratigràfica; exploració metòdica dels jaciments.
- **Resultats**: Dues tesis: *Crustacis decàpodes eocènics* (Via, 1969) i *Braquiòpodes cretàcics* (Calzada, 1975). El fitxer *Biostratigrafia hispànica.*

2. Col·laboració amb el Departament de PTOP (1981-1990)

- Conveni-marc renovable: Estudi dels fòssils del mapa geològic; conservació de jaciments i coordinació amb d'altres museus (1981-1984).
- Convenis específics anuals (1985-1990): excavació del Sireni, projecte Alcover, microfauna cretàcica, arqueociàtids de Terrades, *Argyroteca* de l'Eocè, etc.

3. Subvencions del Dep. de Cultura (1990-91): a) 1r. catàleg d'holotips; b) manteniment (3 expedients)

Publicacions del Dr. Via (113)

9. EL MUSEU DEL DR. CALZADA

Des de 1992

Millora de l'espai museístic (1992)

El Dr. Calzada, nou director
(foto *La Vanguardia*, 8/11/1998)

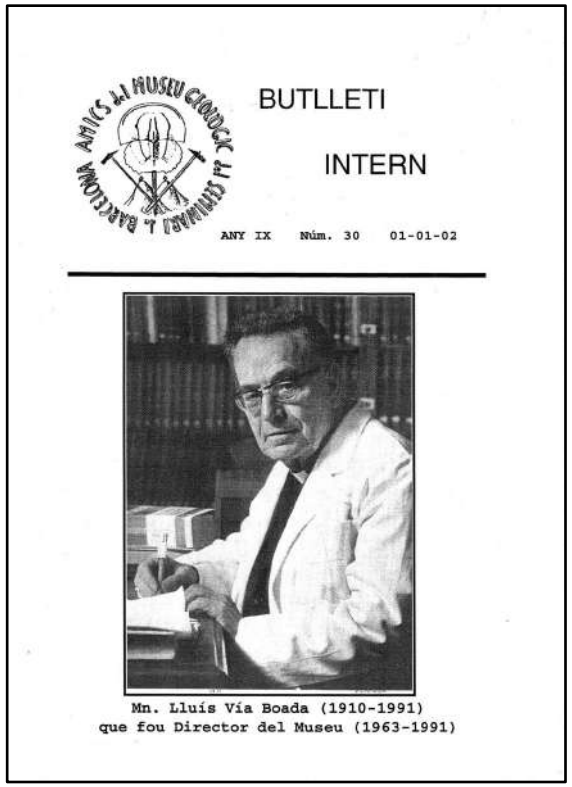

Treballs efectuats

- Pavimentació (suro) de les sales principal i de lectura
- Reinstal·lació de l'enllumenat
- Repintat de la sala principal
- Aïllament de l'exterior
- Adquisició de tres vitrines noves

L'associació *Amics del MGSB* (1994-2023)

***Butlletí Intern* (1994-2011)**
Núm. 65, commemoratiu

Excursió a Aiguafreda (05/2002)

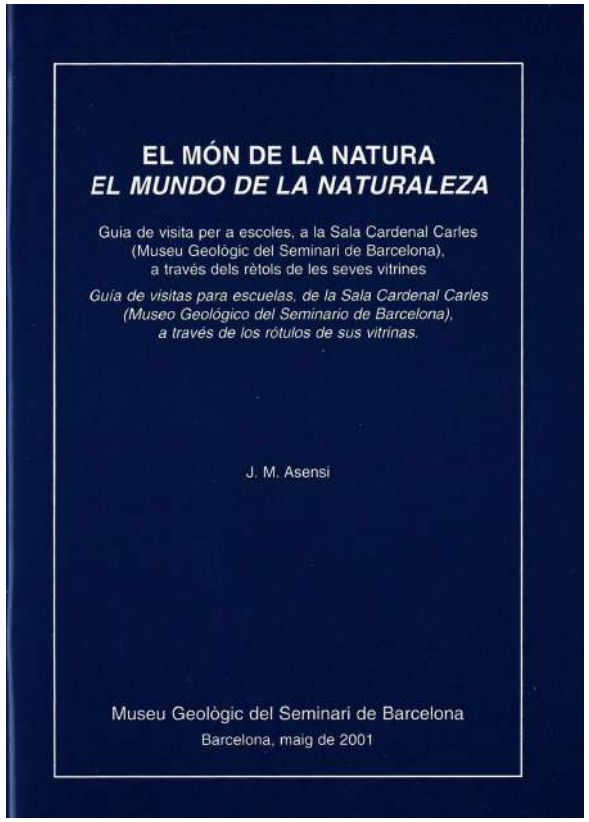

La sala Cardenal Carles: un espai didàctic promogut pel Sr. Arquebisbe (1999-2023)

En l'antic laboratori del Dr. Almera

Guia de visita per a escoles (2001)

La pàgina web del Museu (2007)

Creada pel Prof. Carrasco, rep unes 20 visites diàries

Una distinció merescuda

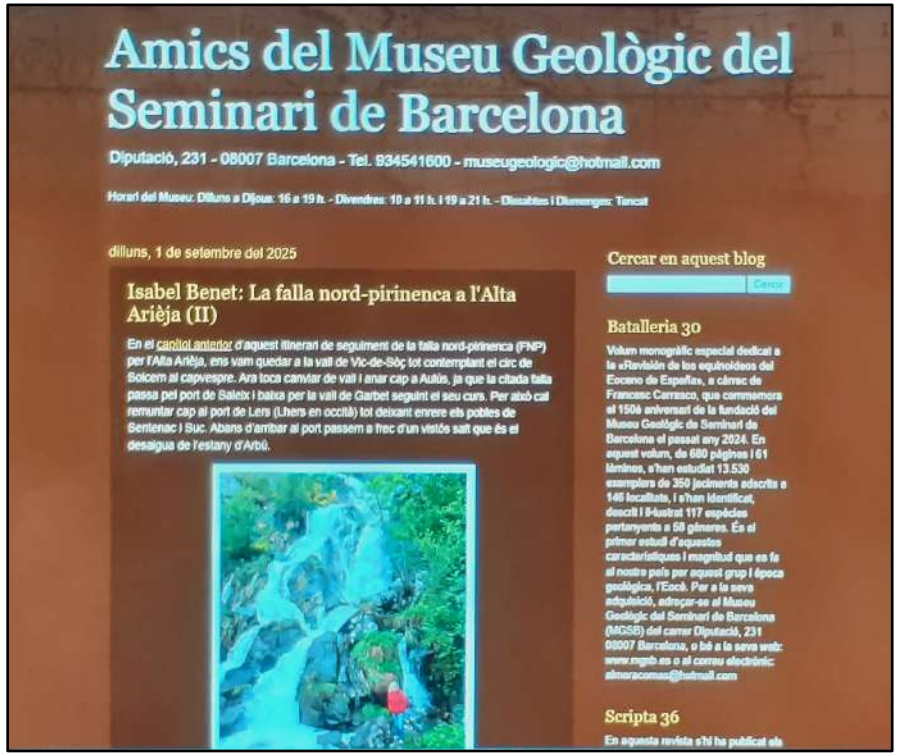
La Creu de Sant Jordi (2009)

El blog “Amics del MGSB” (Des de 2011)
(Continuació del *Butlletí Intern,* a cura de la Sra. Isabel Benet)

El format

Les xifres

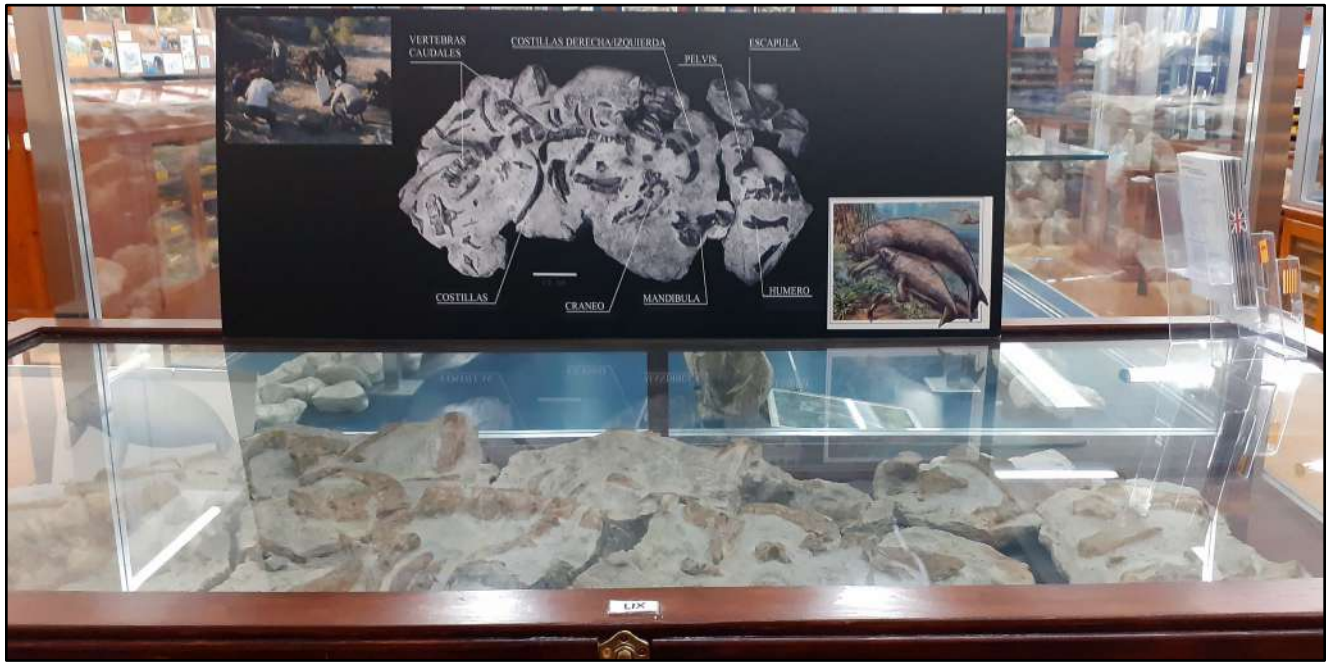
- 14 anys (2011-2025)
- 702 publicacions (50 per any)
- 25 autors (2 dels quals signen el 46,4% dels títols)
- 46 seguidors enregistrats
- 505.069 visualitzacions (719 per número i 36.076 per any)

Una vitrina per al sireni de Montserrat,
donació del Sr. Antoni Sagnier (2013)

En la Sala Carles (2013-2023)

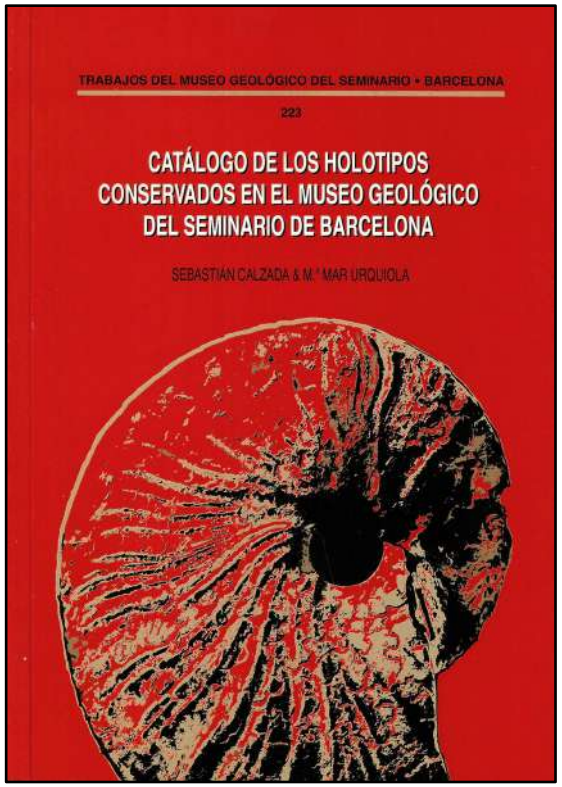

Actualment, en la sala del Museu

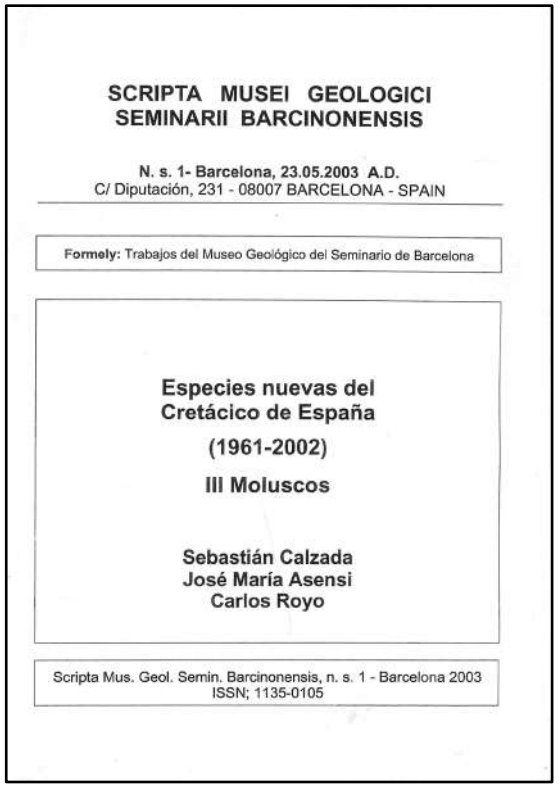

Les altres publicacions seriades

Primer catàleg d'holotips (1992) penúltim de la sèrie *Trabajos del MGSB,* començada als anys 50.

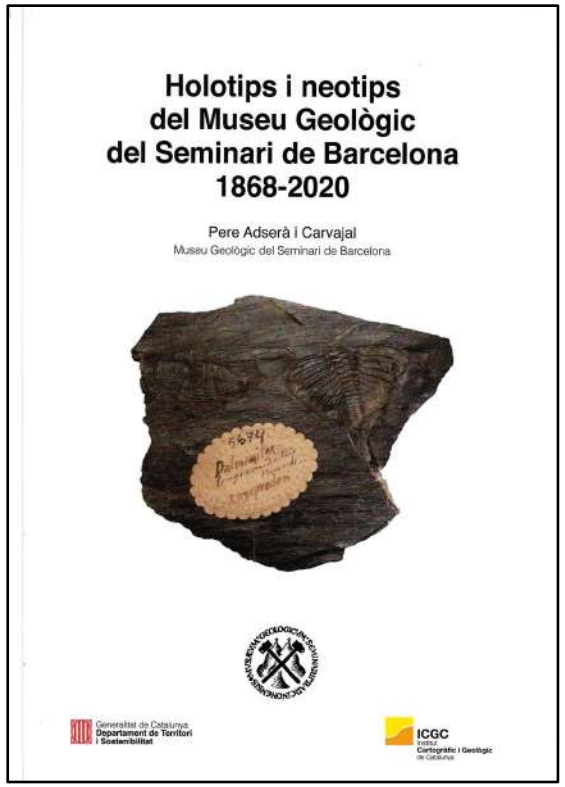

***Scripta Musei Geologici Seminarii Barcinonensis* , nova sèrie començada el 2003; 44 edicions fins al present**

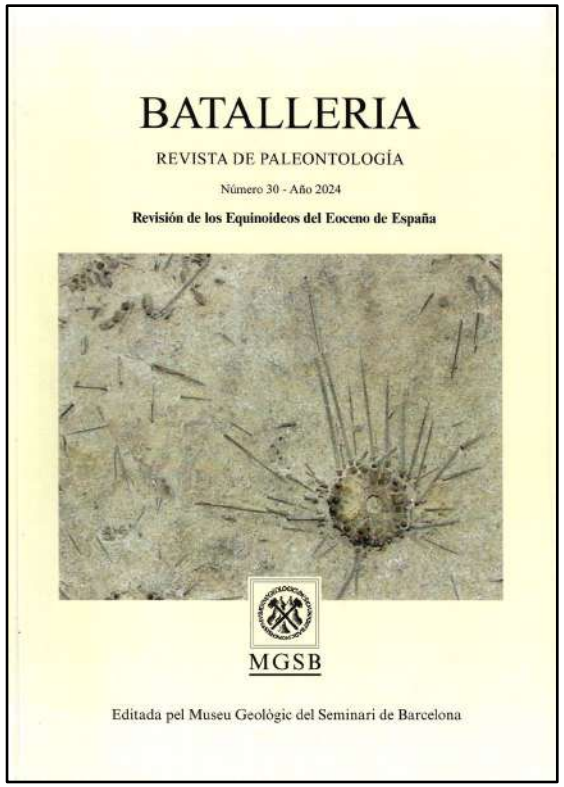

Edicions especials

ADSERÀ, P. (2020): ***Holotips i neotips del Museu Geològic del Seminari***

CARRASCO, J. F. (2024) ***Revisión de los Equinoideos del Eoceno de España***

Subvencions i col·laboracions
de/amb la Generalitat de Catalunya

1. Subvencions del Departament de Cultura (1992-2012): 132.182 €

- Documentació col·leccions (14 exp.)
- Mesures de seguretat (6 expedients)
- Instrumental i mobiliari (4 exp.)
- Altres (3 exp.)

2. Convenis amb l'Institut Geològic de Catalunya (2007-1014)

- Conveni-marc (2007)
- 10 Convenis especials

3. Convenis amb l'Institut Cartogràfic i Geològic (2014-2025)

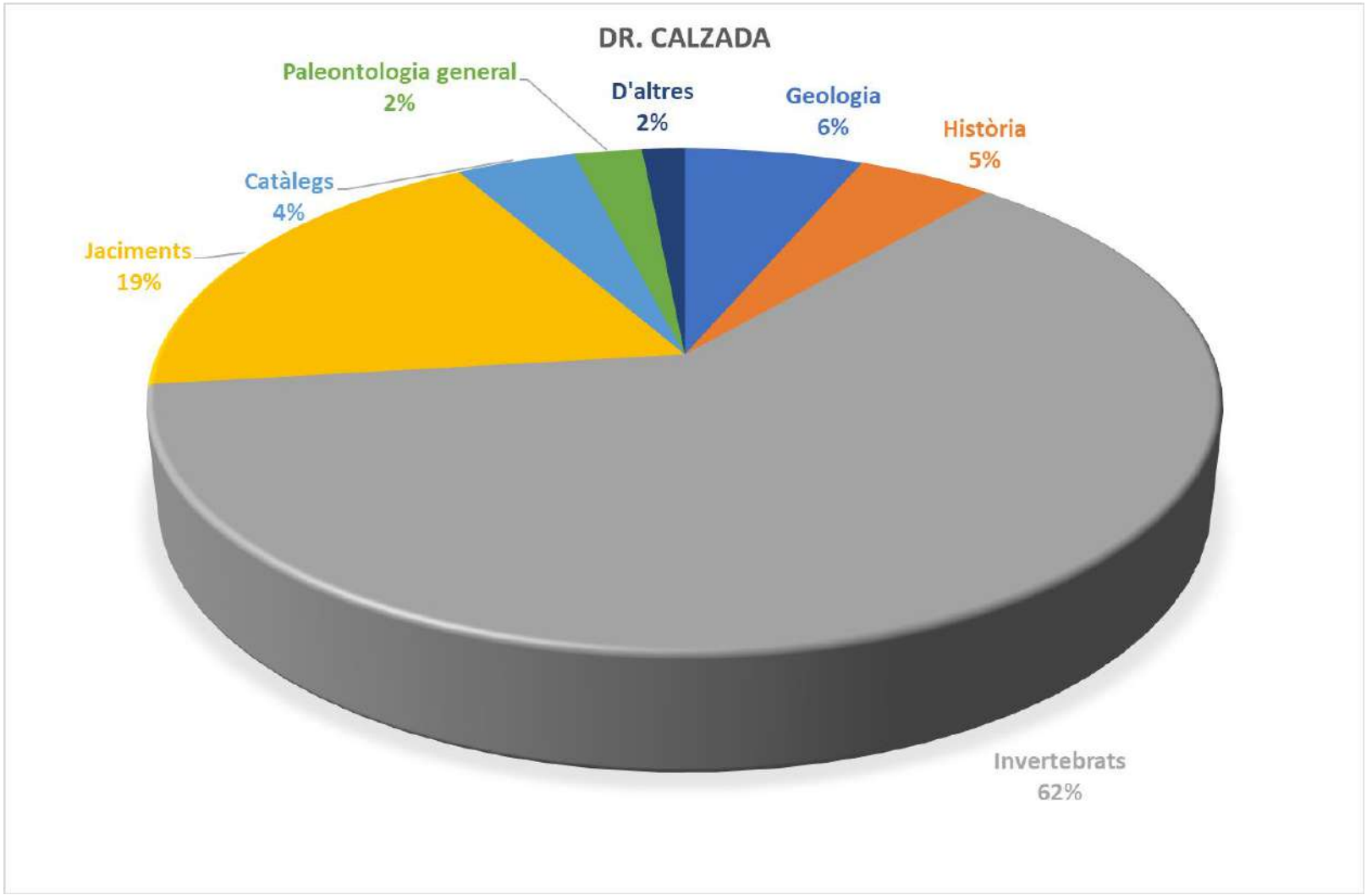
- [C.E. 11]: Cessió en dipòsit de la cartografia històrica (2014).
- C. E. 12: Actualització dels catàlegs (2015).
- C. E. 13: Subvenció de l'edició del catàleg d'holotips (2015).
- C. E. s/n: Cessió de la base de dades per a la pàgina web de l'ICGC (2019).
- Treballs proposats per l'Institut.

Incorporació de la biblioteca del Dr. Luterbacher (2022)

- Des de la tardor de 2003, el Dr. Hanspeter Luterbacher (1938-2021), cèlebre micropaleontòleg jubilat de la universitat de Tübingen, s'establí en el que fou laboratori de preparació del Museu.
- L'abril del 2022 els seus hereus donaren al Museu la biblioteca, fototeca i grafoteca de l'autor, que es conserven en el seu espai de treball.

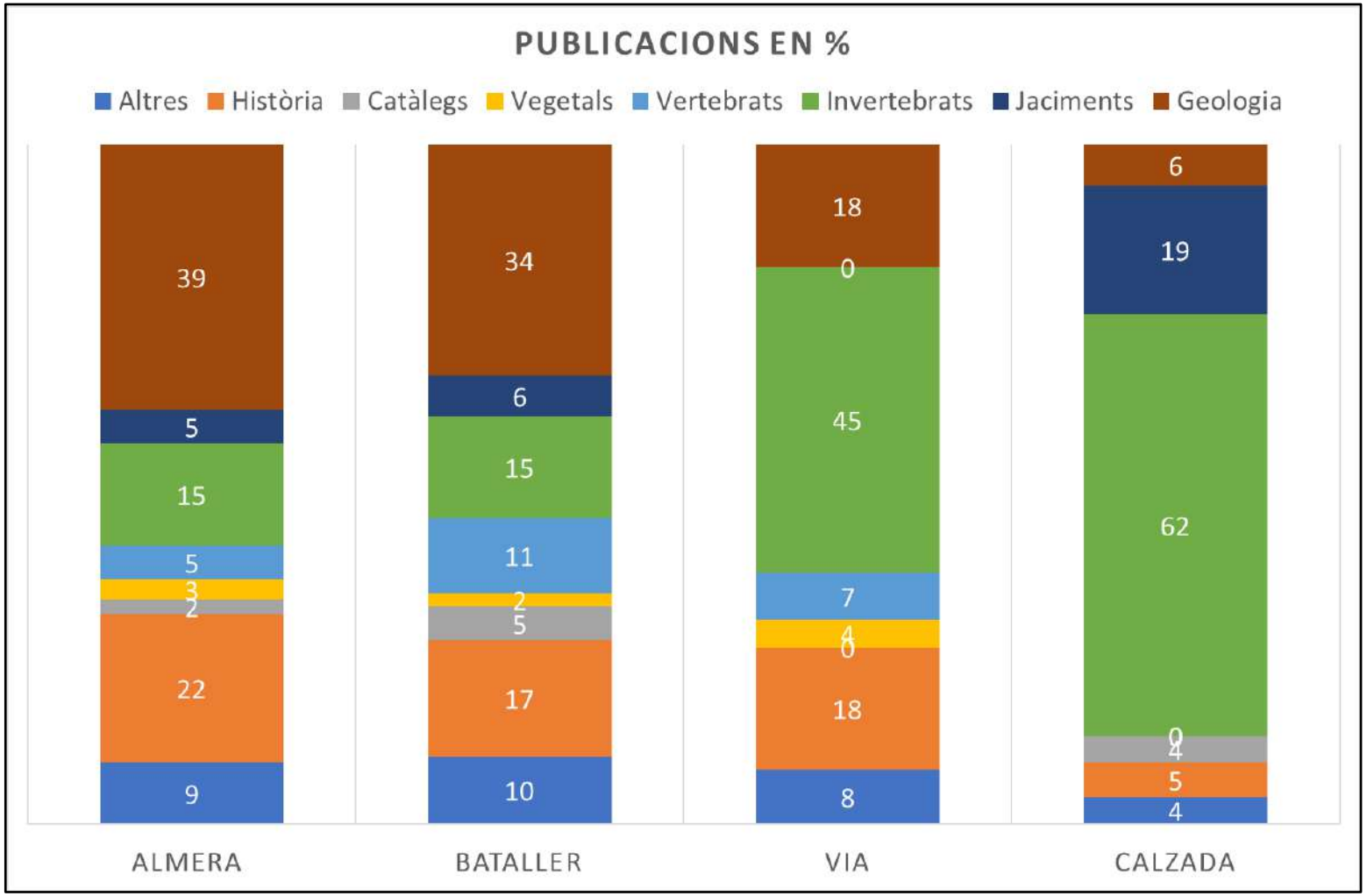
Publicacions del Dr. Calzada (341)

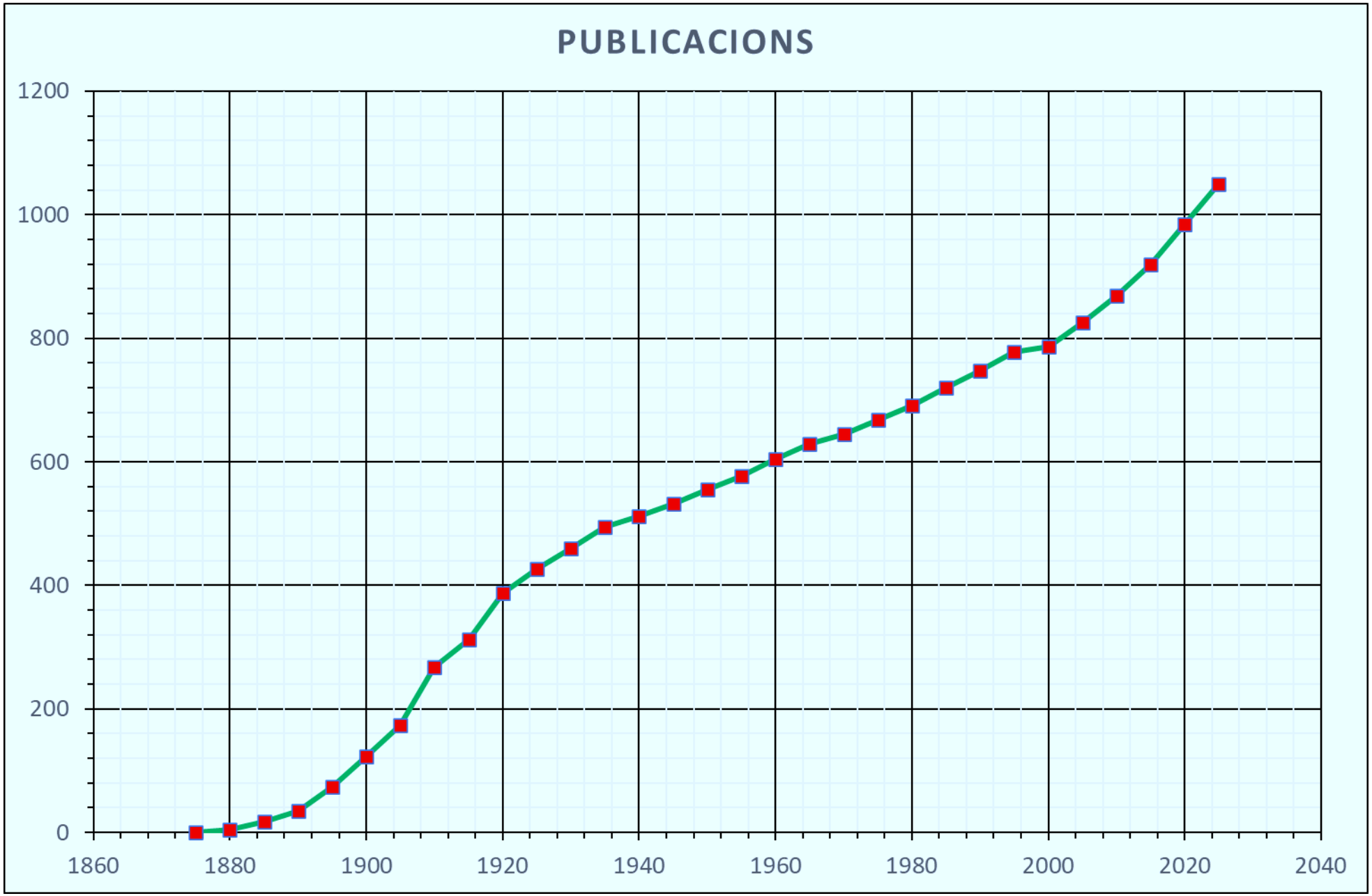

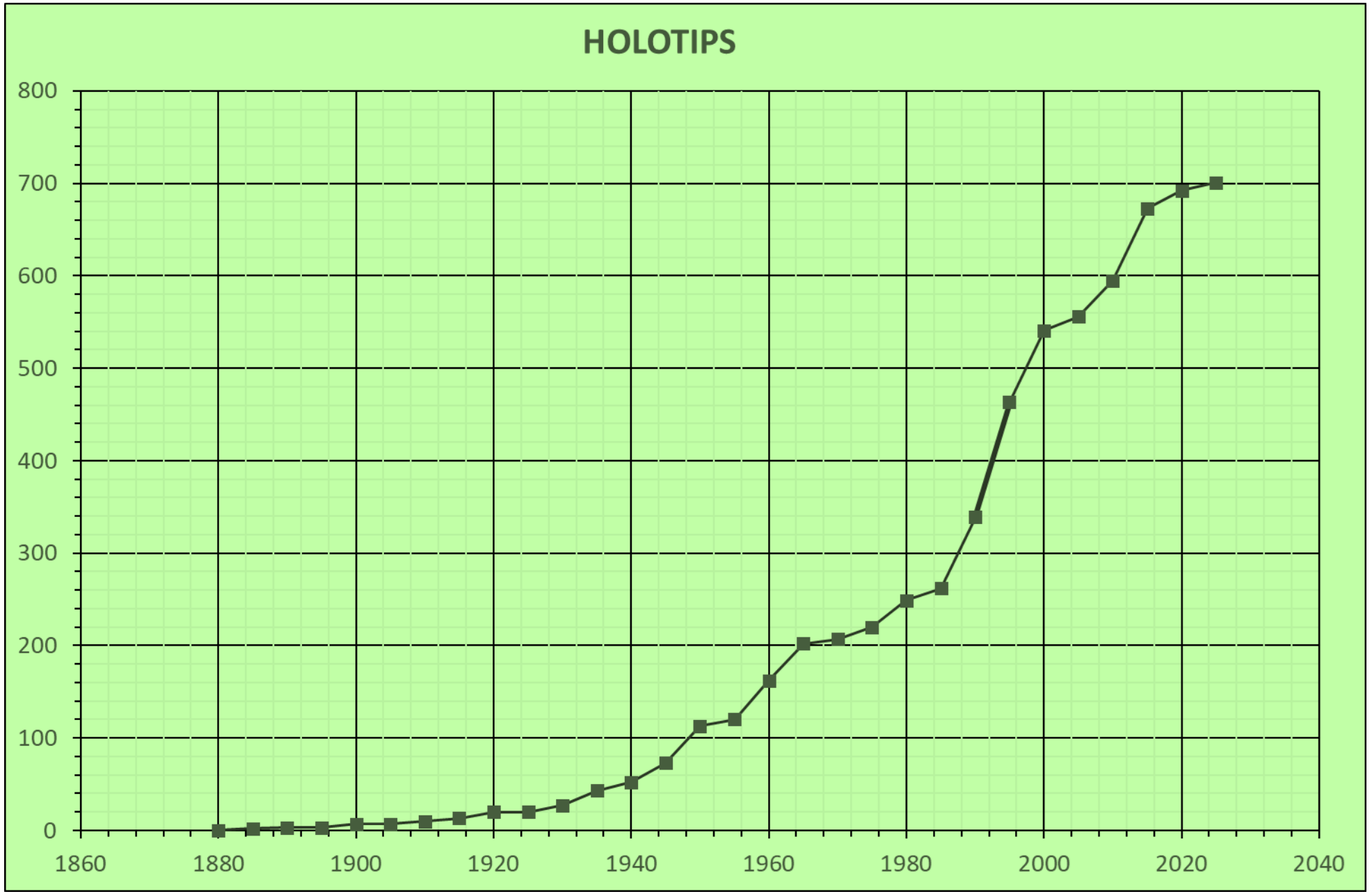
10. TENDÈNCIES

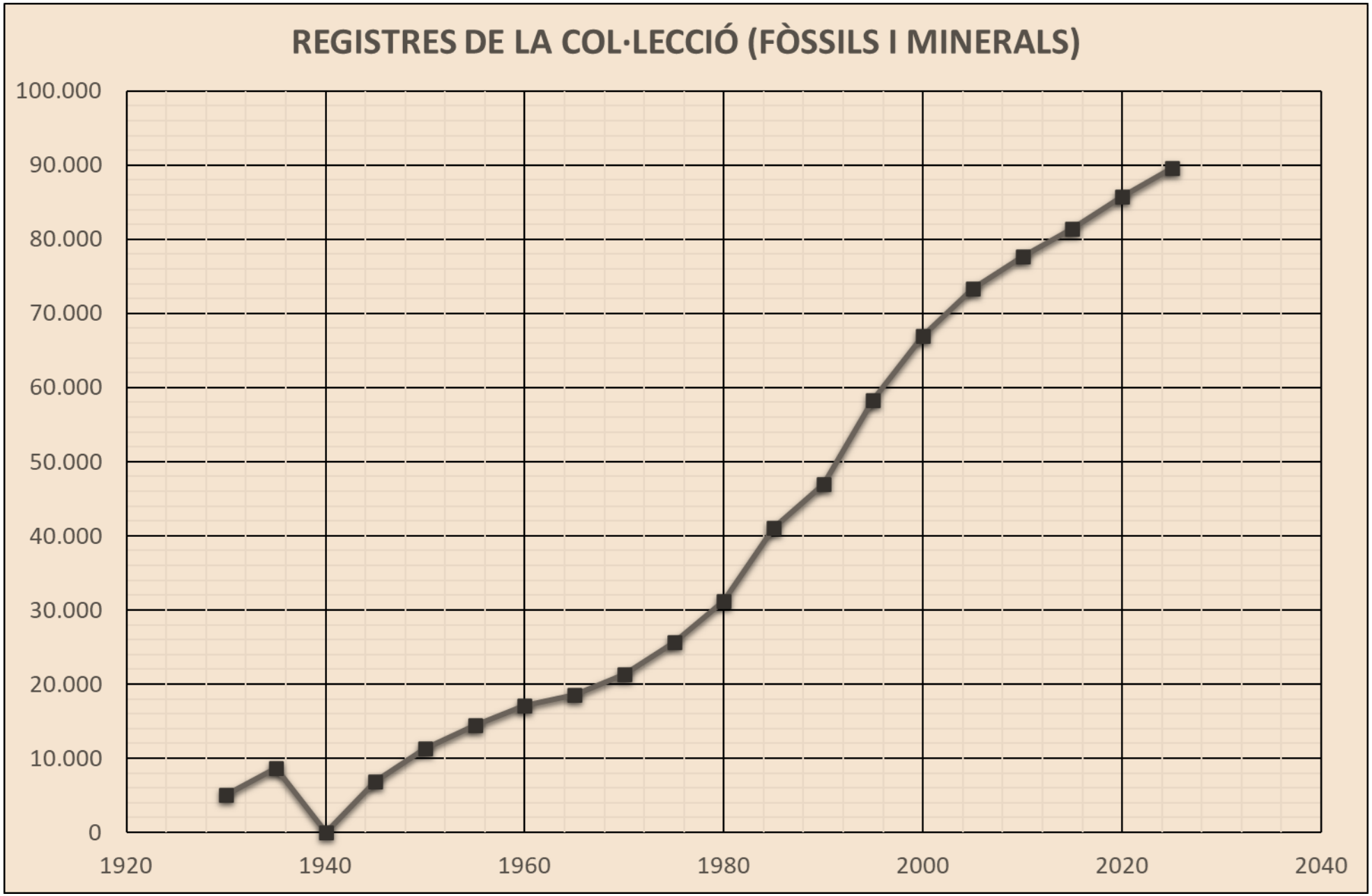
ESPECIALITZACIÓ I CONTINUÏTAT SOSTINGUDA

De la geologia a la paleontologia d'invertebrats

PUBLICACIONS
1200
1000
800
600
400
200
0
1860
1880
1900
1920
1940
1960
1980
2000
2020
2040

HOLOTIPS
800
700
600
500
400
300
200
100
0
1860
1880
1900
1920
1940
1960
1980
2000
2020
2040

REGISTRES DE LA COL·LECCIÓ (FÒSSILS I MINERALS)
100.000
90.000
80.000
70.000
60.000
50.000
40.000
30.000
20.000
10.000
0
1920
1940
1960
1980
2000
2020
2040

11. EL MUSEU, AVUI

CONFINAMENT DEL DR. CALZADA

FRANCESC CARRASCO, SOTS-DIRECTOR

El patrimoni acumulat

Les col·leccions

- Una **sala d'exposició** enriquida amb els materials didàctics de la sala Cardenal Carles i aportacions noves.
- Una **col·lecció geològica** de 89.584 registres (95% de fòssils; la resta són minerals i roques).
- Una **biblioteca** de 17.000 títols i 5.000 separates que aplega les reunides pels directors del Museu i donacions diverses.

L'arxiu documental

- Un **arxiu documental** que aplega milers de documents.
- Als fons fundacionals, esmentats més amunt, s'hi ha afegit els dels catedràtics universitaris, Fontboté, Julivert, Riba, els Drs. Villalta i Colombo.
- D'altres àmbits han arribat el del Sr. Mañé, especialista en ictiologia fòssil, i el de l'empresa *Geotècnia* de geologia aplicada i el dels Amics del Museu.

Una nova secció: la fototeca (2024)

Calaixera que conté les fotografies estereoscòpiques del Dr. Bataller

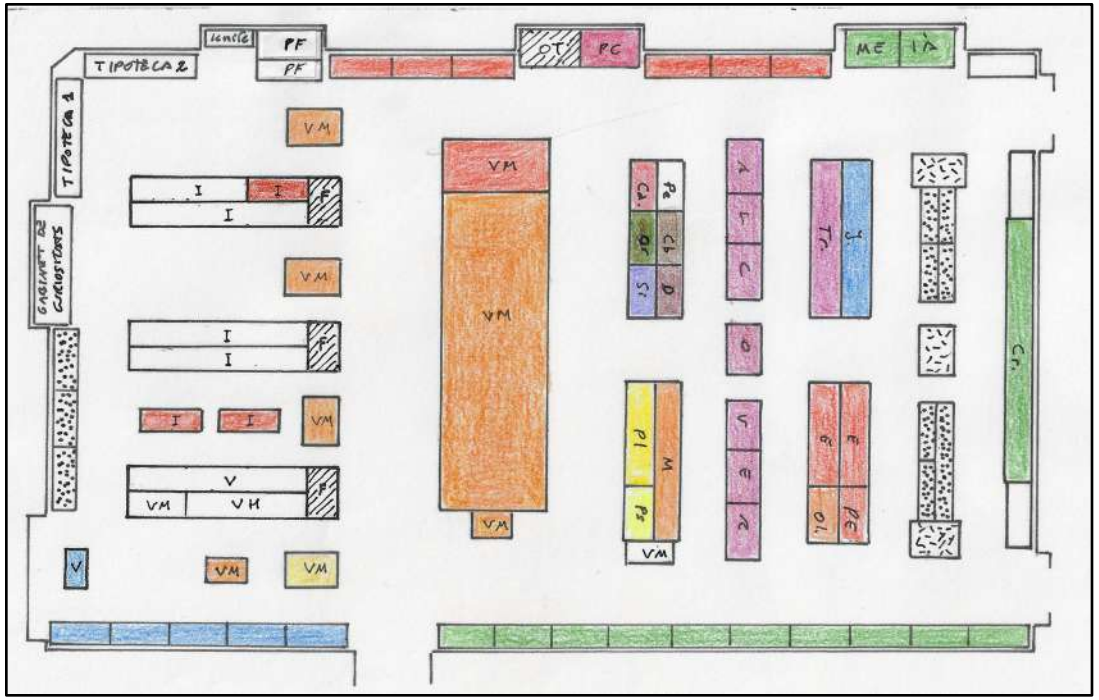

Continguts

- Des de 1962 el Museu conserva el fons del Dr. Bataller, al qual s'afegiren els de Faura (1973), Via i Moraleja (1992).
- Hi ha una col·lecció de positius de Lluís Marià Vidal formada pel Dr. Bataller
- Recentment s'hi han afegit les de diapositives dels Drs. Riba, Colombo i Luterbacher.
- Actualment en curs d'inventari

Treballs en curs (1):
Remodelació de la sala

Colors: Fòssils (per edats geològiques)
En blanc: Fòssils (d'edats diverses)
Trames: roques, minerals i informació

Actuacions portades a terme

- Incorporació dels materials de la desapareguda Sala Cardenal Carles (Projecte del Dr. Joan Barrull).
- Recreació d'un Gabinet d'Història Natural a l'estil dels antics.
- Adquisició de rèpliques de fòssils excepcionals.
- Senyalització d'un nou recorregut a través de la sala.
- Restauració del Sireni de Montserrat i cessió de rèpliques d'homínids fòssils (Conveni amb l'ICP de 9/05/2024)

Treballs en curs (2)

A cura dels col·laboradors científics

Patrimoni

- Inventari dels mamífers de la col·lecció (Dr. Joan Barrull, zoòleg)
- Id. de la col·lecció d'icnites (Pere Adserà, enginyer)
- Id. de la col·lecció mineralògica (Amadeu Triviño, químic)
- Id. de l'Arxiu Històric i Biogràfic (Enric Aragonès, geòleg)
- Id. de la fototeca (id., id.)
- Informatització del catàleg de la Biblioteca (Sr. Luis Sánchez)

Mitjans de difusió

- Es preparen els propers números de *Batalleria* i *Scripta*; publicacions que s'intercanvien amb les de 25 prestigiosos centres de recerca.
- Es continua publicant el Blog "Amics del Museu" (a cura d'Isabel Benet, geòloga).
- Es gestiona la renovació de la pàgina web del Museu (a cura del Prof. Francesc Carrasco).

12. CLOENDA

Vers una nova etapa

- Els darrers anys del Dr. Lluís Via, Mn. Francesc Nicolau i Joan Valls fiaren la continuïtat del Museu a l'encertada elecció del nou director, però sobretot al valor patrimonial de la institució.
- Des d'aleshores, el seu patrimoni no ha parat d'augmentar.
- Segons aquell raonament, doncs, la continuïtat del Museu estaria avui més assegurada que mai.

- El Museu Geològic del Seminari, per obra i gràcia de[l Dr.] Via, ha assolit una autèntica dimensió de servei públic.
- La vida del MGSB està més que mai supeditada al seu valor intrínsec, [que] és ben alt, i més alt ara [...] que no pas en temps del Dr. Almera. Cosa que li dona unes bones garanties de supervivència.

(Nicolau i Valls, 1987)

TO BE CONTINUED